

آموزش املاي فارسي

دکتر حسن ذوالفقاری^۱

املا شاخه و جزئی از مهارت نوشتن است. آموزش نوشتن در شکل‌های اولیه رونویسی، املا، کلمه‌سازی و جمله‌نویسی و در نهایت نوشتن خلاق یا همان انشا ظهور می‌کند. یکی از اهداف آموزش زبان در مدارس نگارش درست شکل کلمات است؛ همان املاي فارسي. در گذشته به این موضوع و درست نوشتن شکل کلمات بسیار اهمیت می‌دادند. در خاطرات مسن‌ترها املاي نویسی از کتاب گلستان و کلیله و دمنه و مرزبان‌نامه هست. هر نوشته‌ای، هر چند علمی و مؤثر، با وجود غلط‌های املاي، زشت و ناپسند جلوه می‌کند و نزد خواننده بی‌اعتبار شمرده می‌شود. امروزه این موضوع یکی از مشکلاتی است که گریبان‌گیر تحصیل‌کردگان شده و متولیان زبان فارسی را به شدت نگران کرده است. با گسترش فضای مجازی و بی‌دقتی و کم شدن حساسیت به زبان ملی، موج سریع ضعف املاي در سطح دانش‌آموختگان و کاربران زبان فارسی و به‌خصوص دانش‌آموزان روبه‌تزايد است. این آفت آموزشی اکنون سواد اجتماعی را تهدید می‌کند و از شکل مشکل آموزشی به معضل اجتماعی بدل شده است. املا در برنامه آموزشی به‌خصوص دوره ابتدایی با هدف آموزش صورت صحیح نوشتاری کلمه‌ها و ترکیب جمله‌ها و تشخیص اشکالات املاي دانش‌آموزان و رفع آن‌ها همچنین تمرین آموخته‌های نوشتاری دانش‌آموزان در رونویسی و تقویت گنجینه لغات انجام می‌شود.

املاي درست کلمات فارسی دو جنبه دارد: اول اصلاح شیوه خط و یکسان‌سازی شکل نگارش کلمات که آسیبی به معنی نمی‌زند؛ دوم درست‌نویسی املاي کلمات فارسی؛ که نوشتن کلمه غلط، شکل کلمه و معنای آن را عوض می‌کند. این دومی دلایلی دارد. برخی غلط‌های املاي به دلیل وجود مشکلاتی در خط فارسی است که توجه به املاي نویسی را دوچندان می‌کند. این ضعف‌ها را می‌توان در چند مقوله بررسی کرد:

۱. مسائل زبانی شامل:

- تأثیر لهجه و گویش محلی دانش‌آموزان؛
- فرایندهای آوایی حذف؛ تبدیل، افزایش و قلب؛
- وجود صامت‌های چندشکلی و مصوت‌های نماینده یک واج؛ مثل کاربرد اشتباه مزکور به جای مذکور و خورسند به جای خرسند؛
- کاربرد نادرست نشانه‌های فراخطی (تنوین، تشدید، مد)؛
- وجود کلمات بیگانه در فارسی که به شکل‌های مختلف ضبط و رایج شده‌اند؛ مثل: پطرزبورگ / پطرزبورغ / پترزبورگ؛
- تفاوت میان شکل گفتاری و نوشتاری کلمات؛ مانند تمر / تمبر، خواست / خاست؛

- انطباق شکل گفتاری و نوشتاری یا تلفظ اشتباه؛ مثل: نوشتن بازدیدکننده‌گان بجای بازدیدکنندگان بر اثر ملفوظ خواندن «ه» غیر ملفوظ؛
 - کم‌وزیاد کردن حروف یک کلمه؛ مثل خواروبار به جای خواربار؛
 - وجود دو گونه درست (رایج و آزاد) از برخی کلمات؛ مثل بادنجان / بادمجان.
۲. مسائل روانی شامل:
- ضعف در حساسیت شنوایی؛ مثل: ژاکت - جاکت؛
 - ضعف در حافظه شنوایی؛ مثل جا انداختن کلمات؛
 - ضعف در حافظه دیداری به دلیل نقص آموزش معلم، عدم تمرین و تکرار حروف هم‌صدا توسط دانش‌آموز، نشناختن حروف، ناتوانی در ترکیب حروف؛ مثل هیله - هیله؛
 - ضعف در حافظه توالی دیداری؛ مثل مادر - مارد؛
 - کندنویسی ناشی از عرق کردن دست و استرس یا بازیگوشی، ناصحیح گرفتن مداد، عدم حرکت مناسب انگشتان و چرخش دست، ناهماهنگی چشم و حرکت دست، پرتحرکی و بی‌قراری در هنگام نوشتن؛
 - قرینه‌نویسی؛ مثل دید؛
 - وارونه‌نویسی؛ مثل دید (وارونه شود)؛
 - نارسانویسی؛ مثل رستم - رسم؛
 - بی‌دقتی در کاربرد کلمات نقطه‌دار، دندان‌دار، حروف شبیه به هم، حروف چندشکلی و سرکج‌دار؛ مانند جاه / چاه، پود / بود، بنات / نبات، بناز / نیاز.
- این‌ها از علل بروز غلط املاي است. برای تشخیص صورت صحیح املاي کلمات چند شیوه وجود دارد:
۱. تمرین و تکرار از طریق خواندن و نوشتن و دیدن شکل درست کلمات و به خاطر سپردن آن‌ها.

۱ عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس و مدیر گروه آموزش زبان و ادبیات فارسی، فرهنگستان زبان و ادب فارسی

واژگان دشوار و دردید قرار دادن آن‌ها؛ به‌طور مثال کلمه اسیر و اثیر در دو کارت با هم خانواده‌های هریک. یا املا با کمک کارت‌های تندخوانی.

۳. آموزش تحقیقی املا فارسی

از دانش‌آموزان بخواهیم در روزنامه‌ها، تابلوها، کتاب‌ها، دستخط‌ها و متون نوشتاری غلط‌های املائی را یافته و عکس بگیرند و به‌عنوان یک فعالیت پیش از تدریس به کلاس بیاورند و درباره‌ی درست‌نویسی واژگان غلط باهم به مشورت کنند.

۴. روش هجی کردن کلمات

این روش در تلفظ و حفظ درست شکل املائی مؤثر است. هجی کردن را به کمک انواع بازی‌ها مثل طناب‌بازی، کوبیدن دست‌به‌دست دیگری و حروف کلمات دشوار را هجی کردن انجام می‌گیرد. در زبان انگلیسی این روش بسیار رایج است و حتی سالانه مسابقات جهانی هم برگزار می‌شود.

۵. املا تخته‌ای

معلم متن املا را همراه با خوانش صحیح روی تابلو می‌نویسد و از دانش‌آموزان می‌خواهد به‌دقت توجه کنند، سپس پاک می‌کند و بعد از آماده شدن دانش‌آموزان، آن را با صدایی بلند و لحنی شمرده و حداکثر تا دو بار قرائت می‌کند. هنگام خواندن متن املا کلمه به کلمه نمی‌خواند، متن را به‌صورت جمله کامل قرائت می‌کند تا دانش‌آموزان با بافت جمله و معنای آن آشنا شوند. یک‌بار دیگر متن املا را با سرعت مناسب تکرار می‌کند تا کندنویسان هم اشکالات خود را برطرف کنند.

روش تصحیح املا

در تصحیح و پس‌از آن باید فهرستی از غلط‌ها تهیه و تمرین کرد. رفتار معلم پس از تصحیح مهم‌تر از اصل املا گفتن است. عمل معمول پساتصحیح همان نوشتن از روی درست غلط‌هاست اما با تمرین‌های برانگیزاننده و بازی و نمایش هم می‌توان فرایند تصحیح را تکمیل کرد.

جز روش معمول که معلم خود املاها را تصحیح می‌کند از روش‌های دیگر هم می‌توان بهره گرفت:

تصحیح گروهی با کمک معلم: معلم با مشارکت دانش‌آموزان و بدون ذکر نام آنان، غلط‌های املاها را استخراج می‌کند. یکی از دانش‌آموزان درست کلمات غلط را در تابلو می‌نویسد.

تصحیح گروهی در گروه‌ها: املا هر گروه در همان گروه تصحیح می‌شود و معلم بر کار گروه‌ها نظارت می‌کند.

تصحیح تعویضی: مقصود تصحیح املا توسط خود دانش‌آموزان است. هرکس املا خود را با کناری عوض و املا را بر اساس متن درست نوشته‌شده در تابلو تصحیح می‌کند. ممکن است لازم نباشد معلم تمام متن را در تابلو بنویسد؛ فقط به کلمات مهم با بار املائی بسنده کند.

۲. شناخت ریشه کلمات و تشخیص هم‌خانواده یا مشتق‌های یک کلمه؛ برای مثال اگر بدانیم «انتصاب» با نصب، نصیب، منصوب هم‌خانواده است، شکل صحیح را راحت‌تر انتخاب می‌کنیم.

۳. آشنایی با معنای کلمه به ضبط درست املائی کمک می‌کند. بافت جمله‌ای که کلمه در آن قرار می‌گیرد، معنا را مشخص می‌کند.

۴. اگر با قراین و هم‌خانواده‌ها و یا معنا و ریشه نتوانیم به املائی درست کلمه‌ای دست یابیم، مراجعه به فرهنگ لغت یا فرهنگ‌های املائی بهترین راهنماست.

آموزش مدرسی که هدفش مداخله برنامه‌ریزی‌شده در بهبود شرایط آموزشی و هدایت فراگیر است باید به‌درستی وارد این گود شود. آموزش درست املا نویسی اگر از همان مقطع ابتدایی به‌درستی و جدیت و دقت صورت گیرد، سنگ بنای محکمی می‌گذارد. یکی از این اسباب روش درست آموزش املا است.

برخی از روش‌های تمرین املا

قبل از املاگویی باید همواره به تمرین‌های رونویسی دقت و غلط‌ها را تصحیح کنیم. به دانش‌آموزان کندنویس توجه بیشتر داشته باشیم. از دانش‌آموزان ممتاز برای روخوانی و تکرار و تمرین و تصحیح استفاده کنیم. به نوع املاگویی خود و نوع نشستن دانش‌آموزان توجه کنیم. یادآور می‌شود در تمام این روش‌ها وجه آموزشی مهم‌تر از وجه آزمونی آن است. انعطاف‌پذیری در انتخاب تمرینات و متن‌ها و نوع املاگویی و تنوع مهم است. تمرین‌های پیش املائی هم قبل از املا مهم است؛ مثل تمرین پاره مهارت‌هایی که به درست نوشتن املا منجر می‌شود؛ شامل انواع تمرین‌های حرف‌نویسی، کلمه‌سازی، جمله‌نویسی و جمله‌سازی و همچنین مشق‌های کلاسی و از این قبیل.

۱. روش املائی تقریری

روشی معمول در مدارس است و تا حدودی مفید که البته در این سال‌ها با کاهش ساعت املا رنگ باخته است. البته لازم است این روش سنتی نوآورانه انجام شود. از متنی املا گفته می‌شود و دانش‌آموز باید با شنیدن درست تلفظ شکل آن را بنویسد. معلم متن املا را با صدایی بلند و لحنی شمرده و بدون لهجه حداکثر تا دو بار قرائت می‌کند. این روش به تقویت مهارت شنیدن کمک می‌کند. متن انتخابی جمله‌ای باشد و از انتخاب کلمه به‌تنهایی خودداری کنیم. الزاماً عین متن کتاب نباشد. با استفاده از کلمات خوانده شده، جملات دیگری هم می‌توان آورد. اما کلمات سازنده جملات متن کتاب یا در اول ابتدایی از حروفی باشد که قبلاً تدریس شده است. از کلماتی که در جلسات قبل برای دانش‌آموزان مشکل بوده‌اند نیز استفاده شود.

۲. روش فلش کارت

از کارت به چندین روش می‌توان کمک گرفت: کارت‌های هم‌خانواده با

گفت‌وگو با مؤلفان کتاب‌های درسی (۲۲)

ابوالفضل علیمحمدی

تنظیم مصاحبه: گیتی قریب^۱

و در نتیجه ارباب را مجبور نمود که به جز جو و گندم بهره‌ای از کشاورزان منطقه گرفته نشود. او سواد نداشت اما علاقه شدیدی به علم داشت و از این جهت تنها فرزند خود را در مدرسه جدیدالتأسیس که به آن‌ها «اشگول» که شاید تلفظ عامیانه school باشد ثبت نام نمود اما از آنجا که اغلب متدینین سنتی تحصیل در آن مدرسه را خلاف شرع می‌دانستند پس از یک سال مجبور شد به ترک تحصیل فرزندش رضایت دهد اما به فرزند خود سفارش کرد که به هر طریقی فرزندان خود را به مدرسه بگذارد و چنین بود که بنده نیز همانند برادران بزرگ‌تر از خودم تحصیلات ابتدائی را در سال ۱۳۴۰ ش در روستا شروع کردم و در سال ۱۳۴۷ ش برای ادامه تحصیل به تبریز فرستاده شدم. سه سال در دبیرستان تقی زاده واقع در راسته کوچه و دو سال در دبیرستان لقمان (جنب استانداری فعلی) تحصیل کردم و هم‌زمان یک سال در مدرسه طالبیه نیز درس خواندم.

• از چه زمانی به مطالعه کتاب‌های غیردرسی علاقه پیدا کردید؟

علاقه به مطالعات غیردرسی را از کتاب‌های کتابخانه کوچک غیردرسی برادر بزرگ‌تر از خود و از قصه‌های عامیانه مادرم در روستا در وجودم حس می‌کردم. زیبایی و اضطراب‌های مطالعات غیردرسی را به‌خصوص در دهه پنجاه و در یک سالی که در ارومیه (رضائیه آن سال‌ها) بودم تجربه کردم. در آن سال در شب شعری با حضور «شهین حنانه» شعری از شهریار را دکلمه و موردتوجه حاضران قرار گرفتم. سپس برای ادامه تحصیل در تهران به پیش برادر بزرگ‌تر از خود رفتم و در دبیرستان بهادری (واقع در تهران‌نو - جاده دماوند) به تحصیل مشغول شدم.

• چه زمانی در دانشگاه ادامه تحصیل دادید؟

در سال ۱۳۵۳ وارد دانشکده ادبیات دانشسرای عالی (دانشگاه تربیت معلم فعلی) تهران شدم و از محضر استادان برجسته‌ای چون عبدالحسین زرین کوب، دکتر ضیاءالدین سجادی، دکتر حسن هنرمندی، دکتر ژاله آموزگار، دکتر محمد استعلامی، دکتر جعفر شعار و... بهره‌مند شدم و اشعار و مقالاتم در روزنامه‌ها و هفته‌نامه‌ها به چاپ رسید. در حین تحصیل در دانشگاه به موسیقی هم علاقه‌مند شدم و مدتی به آموختن تار مشغول گشتم. پس از یادگیری «پیش درآمد ماهور» به مرور به نسیان سپرده شد. همچنین در آن سال‌ها در اجتماعات فرهنگی و ادبی از جمله شب‌شعرهای مؤسسه گوته به خصوص «ده شب» علی‌رغم جو رعب و وحشت شرکت کردم و یکی از اشعارم (من نگفتم با برگ) به تشویق منوچهر آتشی در نشریه ای که خود ایشان سردبیر صفحه ادبی آن را به عهده داشتند چاپ گردید. از سال ۱۳۵۶ همانند اکثر مردم ایران در تظاهرات شرکت کرده و نوشته‌ها و سروده‌هایی مربوط به آن دوران نیز در آثارم منعکس است.

در این شماره از خبرنامه در خدمت ابوالفضل علیمحمدی، از مؤلفان کتاب‌های درسی زبان و ادبیات فارسی دوره متوسطه دوم (از سال ۱۳۷۶ تا ۱۳۹۶) هستیم. در ابتدا معرفی ایشان را از زبان خودشان نقل می‌کنیم:

• لطفاً خودتان را معرفی کنید و راجع به سوابق آموزشی و پژوهشی خود توضیح بفرمایید.

در شهریورماه سال ۱۳۳۳ در روستای کشکسرای^۲ در یک خانواده مذهبی و دوستدار علم و دانش متولد شدم این روستا اکنون به شهر تبدیل شده و از توابع شهرستان مرند است. پدر بزرگم مرحوم حاج محمد علیمحمدی (راضی) از شخصیت‌های خیر و شناخته شده منطقه بود که یک‌چندی نیز به جهت مخالفت با زیاده‌خواهی اربابان که می‌خواستند بهره اربابی خود را به مرغ و تخم مرغ و میوه‌های سردرختی و... هم تعمیم دهند ماه‌ها با هزینه شخصی خود در تبریز ماندگار شد و وکیل گرفت و علیه ارباب به دادگاه شکایت کرد

^۱ پژوهشگر فرهنگستان زبان و ادب فارسی، گروه آموزش زبان و ادبیات فارسی پرسش‌های این مصاحبه به صورت کتبی ارسال و پاسخ‌ها در تاریخ ۱۳۹۷/۱۱/۸ دریافت شده است.

^۲ یکی از شهرهای استان آذربایجان شرقی

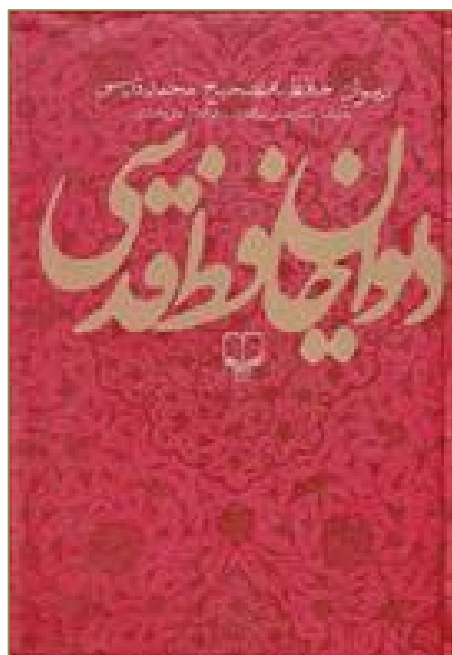
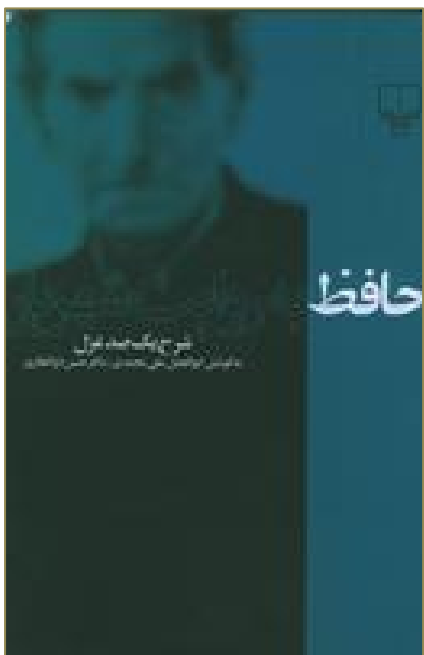
• از چه زمانی به حرفه معلمی روی آوردید؟

سال ۱۳۵۷ سال پیروزی انقلاب اسلامی و سال فارغ التحصیل شدنم از دانشگاه بود. خدمت نظام وظیفه در طرح افسر سپاهی پس از مدت کوتاهی لغو و بلافاصله به عنوان دبیر آموزش و پرورش در سال ۱۳۵۸ به آذربایجان غربی (شهرستان خوی) اعزام شدم و ضمن تدریس در دبیرستان های آن شهر مدتی با صفحه «نظرها و اندیشه ها»ی روزنامه اطلاعات همکاری داشتم و مقالاتم در آن صفحه به چاپ می رسید. انتقالم از خوی به تبریز منوط به پذیرش مسئولیت آموزش متوسطه ناحیه یک تبریز شد و بنده در کنار تدریس و برنامه ریزی ارتباط مجدد و مستمر با استاد سید محمدحسین شهریار را سرلوحه کارهای فرهنگی خویش قرار دادم. شرایط خاص جامعه و به خصوص جنگ تحمیلی بنده را علاقه مند به خدمت رسانی به فرزندان عزیز شاهد کرد و حدود چهار سال عضو هیئت برنامه ریزی استان و مسئول مجتمع آموزشی شاهد شدم. در سال ۱۳۷۱ ضمن تدریس در دانشگاه آزاد اسلامی به ریاست دبیرستان آیت الله طالقانی انتخاب شدم و ضمن فعالیت های ادبی و فرهنگی از سال ۱۳۷۶ رئیس انجمن ادبی تبریز شدم و در مدت چهار سال با همکاری اداره کل ارشاد اسلامی برنامه های بزرگداشت برای استاد عزیز دولت آبادی، استاد یحیی شیدا، استاد علی نظمی تدارک دیدم. فوق لیسانس خود را در رشته مدیریت آموزشی با دفاع از پایان نامه ای که عنوانش «اصول مدیریت در آثار ادب فارسی» بود اخذ کردم.

علاوه بر تدریس، سال ها مسئول آموزش متوسطه ناحیه یک تبریز، مدیر دبیرستان های طالقانی و مجتمع آموزشی شاهد بوده ام.

• راجع به کتاب درسی که برای آموزش و پرورش تألیف کرده اید توضیح دهید و دیدگاهتان را در تألیف کتاب بفرمایید. بازخورد معلمان نسبت به این کتاب چگونه بود؟

در سال ۱۳۷۷ به عضویت هیئت مؤلفان کتاب های درسی انتخاب شدم. کتاب سال سوم دبیرستان^۱ را با همراهی دیگر مؤلفان در ده فصل نوشتیم. در تابستان سال ۱۳۷۸ در اردبیل برای مدرسان کتاب دوره آموزشی برگزار کردیم و جلساتی با حضور سرگروه های سراسر ایران داشتیم تا ضمن بررسی کتاب، اشکالات آن را رفع و روش های آموزشی را تبیین کنیم. همکاران از محتوی و فصل بندی و به خصوص گرایش کتاب به ادبیات معاصر، رضایت داشتند. نظر دبیران ادبیات هم تا آن حدی که با آن ها در ارتباط بودم مطلوب بود دانش آموزان مطالب کتاب را با رغبت می خواندند.

• جز کتاب درسی، چه آثار دیگری دارید.

تاکنون ۲۲ جلد کتاب و ۱۵۰ مقاله در حوزه ادبیات ترکی و فارسی از بنده به چاپ رسیده است. فعلاً در دانشگاه هنر اسلامی تبریز به تدریس اشتغال دارم و کماکان به تحقیق و تفحص ادامه می دهم. کتاب های چاپ شده ام عبارت اند از:

۱۳۶۸ بررسی برخی از اشعار حافظ از دیدگاه شهریار، نشر یاران.

۱۳۶۹ روش مطالعه و تحقیق، نشر هادی.

۱۳۶۹ در مکتب استاد، نشر هادی.

۱۳۷۰ از داستان های عامیانه چه می آموزیم، نشر هادی.

۱ ادبیات فارسی (۳) سوم دبیرستان (۱۳۸۴). سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش. تهران: شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران. مؤلفان: احمد احمدی، اسماعیل تاجبخش، حسین داودی، حسن ذوالفقاری، محمدرضا سنگری، ابوالفضل علیمحمدی، غلامرضا عمرانی، حسین قاسم پورمقدم و سیداکبر میرجعفری.

• در حال حاضر وضعیت آموزش زبان و ادبیات فارسی در مدارس چگونه است؟

زبان فارسی زبان رسمی و ادبیات آن گنجینه گران بهایی از ذوق و ادب و عرفان و تعلیم است. برای جذابیت و گرایش بیشتر محصلین به این گنجینه بهتر است در مناطق دوزبانه، در کنار آموزش این زبان، به آموزش علمی زبان و ادبیات مناطق مختلف نیز پرداخته شود.

• اکنون چه مسؤلیتی دارید و به چه کاری مشغول هستید؟

چند سالی است که به عنوان مدیر عامل «بنیاد فرهنگ هنر و ادب آذربایجان» هستم. از رسالت‌های این بنیاد کارهای پژوهشی در زمینه زبان ترکی آذربایجانی است. اولین کار جمعی این بنیاد با نام «سوزلرین واحد یازیلیشی» یا یکسان‌نویسی کلمات ترکی آذربایجانی به چاپ رسیده است.

• در پایان اگر خاطره‌ای از دوران تدریس دارید بفرمایید.

سراسر ساعت‌های درسی یک معلم خالی از خاطره‌های خوش آیند و ناخوشایند نیست در این لحظه خاطره‌ای از اوایل سال‌های تدریس که هنوز یاد نگرفته بودم که قرار نیست به همه سؤالات دانش‌آموزان جواب قطعی بدهم از ذهنم گذشت. شاگردی معنی لغتی را که در کتابی غیردرسی خوانده بود پرسید. حقیقتش معنی آن لغت را نمی‌دانستم اما فکر می‌کردم که اگر جواب ندهم حمل بر کم‌سوادی خواهد شد. از روی حدس و گمان جوابی دادم. به منزل که برگشتم فرهنگ لغت معین را باز کردم و دیدم که لغت را کاملاً غلط معنی کرده‌ام. تا هفته بعد که دوباره به همان کلاس رفته و گفته‌ام را تصحیح کنم بارها عذاب روحی کشیده و ناراحت شدم اما یاد گرفتم که برای حفظ آرامش روحی خودم و اعتماد بیشتر دانش‌آموزان به حرف‌هایم، اگر جواب سؤالی را نمی‌دانم جواب قطعی ندهم و حداقل بگویم که فرهنگ را نگاه می‌کنم و جلسه بعد جواب می‌دهم. بعدها روش بهتری هم پیدا کردم. در مقابل چنین پرسش‌هایی، در همان ساعت یکی از دانش‌آموزان را می‌فرستادم که فرهنگ لغت را از دفتر دبیرستان بگیرد و سر کلاس بیاورد. البته در چنین مواقعی روش پیدا کردن لغت از فرهنگ‌ها را هم به شاگردان یاد می‌دادم.

۱۳۷۱ فرهنگ اصطلاحات در شعر شهریار، نشر نگاه.

۱۳۹۲ شیدایی‌ها با همکاری هادی بهجت تبریزی، نشر علوی.

۱۳۷۸ اصول مدیریت در آثار ادب فارسی، نشر علوی.

۱۳۷۸ دریچه احساس (شعر)، نشر چشمه.

۱۳۸۱ حافظ به روایت شهریار با همکاری دکتر حسن ذوالفقاری، نشر چشمه.

۱۳۸۱ دیوان حافظ قدسی با همکاری دکتر حسن ذوالفقاری، نشر کانون فرهنگ و هنر آذربایجان.

۱۳۸۲ گامی در تصحیح آثار ترکی شهریار، نشر امین آذربایجان.

۱۳۸۲ کارنامه، نشر امین آذربایجان.

۱۳۸۳ ثعلبیه (تولکی ناغیلی)، نشر حوزه هنری آذربایجان شرقی.

۱۳۸۴ میرزا شفیع واضع تبریزی، نشر آیدین.

۱۳۸۵ فرهنگ اعلام پروین اعتصامی، نشر آیین دادرسی.

۱۳۸۶ شط شکوه، نشر آرمان رشد.

۱۳۹۳ فرهنگ اعلام دیوان فارسی و ترکی شهریار، نشر ریتم.

۱۳۹۱ مجموعه شعر «کوبه بردر»، نشر آیین.

۱۳۹۲ سخن از یار آشنا با همکاری هادی بهجت تبریزی و رباب رجب‌زاده، نشر آرمان رشد.

۱۳۹۳ کتاب‌شناسی شهریار با همکاری ریحانه کلهر و سید فرشید سادات شریفی، نشر ریتم.

• لطفاً روش تدریس خاص خود را در کتاب‌های درسی بفرمایید.

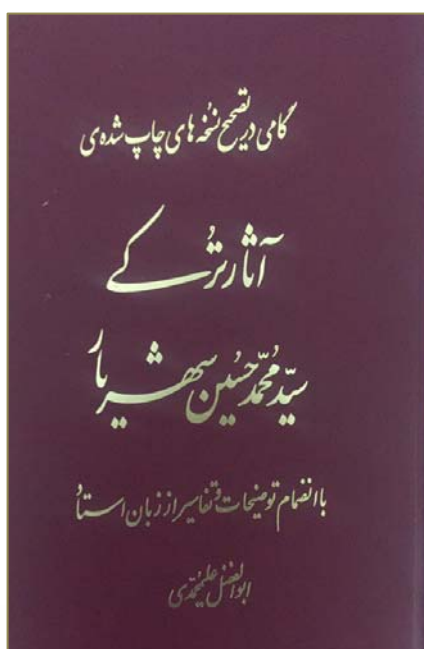
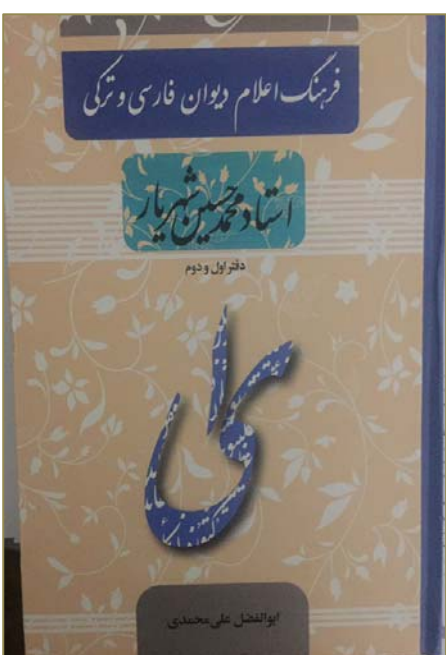
پیش از شروع هر درس انگیزه لازم و کافی را در مورد درس موردنظر، ایجاد می‌کنم و در میان تدریس به تناسب از کتاب‌ها و اشعار و سخنان بزرگان استفاده می‌کنم.

• به نظر شما زبان و ادبیات فارسی در تربیت دانش‌آموزان چه نقشی دارد؟

عمده‌ترین درسی که موجب تربیت و تغییر نگرش دانش‌آموزان می‌شود ادبیات است. به خصوص گونه تعلیمی آن با مصداق‌هایی از سعدی و پروین اعتصامی، جذابیت بیشتری دارد.

• به نظر شما عمده‌ترین مشکلات تدریس و کتاب‌ها و نظام آموزشی چیست؟

عمده‌ترین مشکل نظام آموزشی و به تبع آن تدریس را، غول کنکور و وضعیت معیشتی معلمان می‌دانم. کنکور باعث می‌شود که دانش‌آموزان از التذاذ ادبی بی‌بهره باشند و تمام حواسشان به استخراج سؤالات چهارجوابی باشد. تأثیر وضعیت معیشتی معلمان در مطالعه، تدریس و الگو بودن هم در این مختصر نمی‌گنجد.

پس از آن هریک از شرکت کنندگان از فعالیت گروه خود و گروه‌های مرتبط با خود در ادبیات تطبیقی و وضعیت واحدهای درسی و زمینه‌های پژوهشی در مقاطع مختلف دانشگاهی به اجمال صحبت کردند و پیشنهادهایی را در باب بهبود وضعیت ادبیات تطبیقی در دانشگاه‌ها ارائه دادند. همچنین، حاضران به منظور جلوگیری از موازی کاری در دانشگاه‌ها، خواستار سامان دادن درس ادبیات تطبیقی بر اساس موضوعات و روش‌های آن در دانشگاه‌ها در رشته‌های مختلف، تشکیل انجمن ادبیات تطبیقی، انتشار خبرنامه و ایجاد وبگاه ادبیات تطبیقی شدند.

<http://apll.ir/1397/11/23> در-دانشگاه-تطبیقی-در-دانشگاه

دومین دوره کارگاه حوزه‌های نوین مطالعاتی در ادبیات تطبیقی

گزارش اولین روز کارگاه

شنبه، بیست و هفتم بهمن ماه ۱۳۹۷، دومین دوره کارگاه حوزه‌های نوین مطالعاتی در ادبیات تطبیقی آغاز به کار کرد. این دوره به مدت پنج روز و در پنج حوزه تخصصی برگزار می‌شود. این حوزه‌ها عبارت‌اند از: نقش ترجمه، دریافت و افق انتظار در ادبیات تطبیقی (دکتر شهپرراد)؛ رابطه میان ادبیات و هنرها در ادبیات تطبیقی (دکتر بهروز محمودی بختیاری)؛ نوزایی اسطوره‌ها در ادبیات معاصر ایران و جهان (دکتر فریده علوی)؛ بینامتنیت و ادبیات تطبیقی (بیش‌متنی) (دکتر بهمن نامورمطلق)؛ نظریه مکان‌ها و نامکان‌ها در سفرنامه‌های نویسندگان مسافر (دکتر ایلمیرا دادور).

دکتر شهپرراد اولین جلسه این کارگاه را در موضوع «نقش ترجمه، دریافت و افق انتظار در ادبیات تطبیقی» و در دو بخش نظری و یک بخش عملی برگزار کرد. در این جلسه به بررسی تاریخچه و چگونگی ورود مطالعات ترجمه به حوزه ادبیات تطبیقی، معرفی افق انتظار با تکیه بر نظریات یائوس در زمینه زیبایی‌شناسی، دریافت و چگونگی کاربرد آن در ترجمه‌ها و معرفی مفهوم جدید پیرا ترجمه، با تکیه بر مفهوم پیرامنتیت ژرار ژنت برای بررسی آثار ترجمه شده، پرداخته شد.

بخش عملی این جلسه نیز با بررسی ترجمه‌های گوناگون *مادام بواری*، اثر فلور به زبان فارسی و با تکیه بر طرح جلد؛ بررسی عنوان و مقدمه مترجم و استفاده از مفهوم پیرا ترجمه و پیرامتن، و بررسی ترجمه آثار محمود دولت‌آبادی و رضا براهنی به زبان فرانسه با تکیه بر روی طرح روی جلد، عنوان اثر و استفاده از مفهوم پیرا ترجمه و پیرامتن به پایان رسید.

<http://apll.ir/1397/11/29> آغاز-دومین-دوره-کارگاه-ادبیات-تطبیقی

گزارش دومین روز کارگاه

یکشنبه، بیست و هشتم بهمن ماه ۱۳۹۷، دومین روز دوره کارگاه ادبیات

بررسی وضعیت ادبیات تطبیقی در دانشگاه‌ها و

گزارش دومین دوره کارگاه حوزه‌های نوین مطالعاتی در ادبیات تطبیقی

بررسی وضعیت ادبیات تطبیقی در دانشگاه‌ها

چهارشنبه، هفدهم بهمن ماه ۱۳۹۷، جلسه «بررسی وضعیت ادبیات تطبیقی در دانشگاه‌ها» با حضور خانم‌ها دکتر ایلمیرا دادور (مدیر گروه ادبیات تطبیقی فرهنگستان زبان و ادب فارسی)، دکتر سیده ناهید حجازی (معاون گروه ادبیات تطبیقی فرهنگستان زبان و ادب فارسی)، ویدا بزرگ‌چمی (عضو هیئت علمی گروه ادبیات تطبیقی فرهنگستان زبان و ادب فارسی)، دکتر فرزانه کریمیان (گروه زبان فرانسه دانشگاه شهید بهشتی)، دکتر نرجس خدایی (گروه زبان آلمانی دانشگاه شهید بهشتی)، دکتر زهرا محمدی (گروه زبان روسی دانشگاه تربیت مدرس)، و آقایان دکتر هادی (گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تهران)، دکتر خلیل پروینی (گروه زبان عربی دانشگاه تربیت مدرس)، دکتر محمدرحیم احمدی (گروه زبان فرانسه دانشگاه الزهرا) و دکتر آبتین گلکار (گروه زبان روسی دانشگاه تربیت مدرس) در فرهنگستان زبان و ادب فارسی برگزار شد.

در ابتدای این جلسه دکتر دادور در سخنانی، ضمن معرفی حاضران در نشست، هدف برگزاری این جلسه را آگاهی یافتن از وضعیت آموزشی و پژوهشی ادبیات تطبیقی در گروه‌های زبان‌های مختلف دانشگاه‌های تهران اعلام کرد.

دکتر علوی با اسطوره، تعاریف و اهداف آن، و اینکه چه کسی یا چه کسانی نویسندگان آن بودند، بحث خود را آغاز کرد و سپس درباره اینکه نمی‌توان تعریف دقیق و روشنی از اسطوره به دست داد و در باور عامه مردم اسطوره با افسانه، قصه، چیزهای خیالی و غیرواقعی، داستان‌های کهن حماسی و داستان‌های عامیانه و تاریخ و دین پیوند خورده، سخن گفت. دکتر علوی در ادامه در باب مباحثی چون اهمیت اسطوره، شخصیت‌های اسطوره و اسطوره‌های هر کشور، وجوه اشتراک آن‌ها و نمود فرهنگ و هویت هر کشور در اسطوره‌های آن مطالبی را ارائه کرد.

وی پس از آن به بحث درباره کاربرد اسطوره در فلسفه، ادبیات، علوم اجتماعی و اختصاصاً جامعه‌شناسی و سیر تاریخی اسطوره‌ها در قرن‌های مختلف، اسطوره غالب در هر دوره، همراه با نمونه‌هایی از اسطوره‌های غالب دوره، مثل اسطوره یونیزیوس، اورفه، سیزیف، پیگمالیون، پرومته... و رد پای اسطوره در ادبیات، خصوصاً رمان‌ها پرداخت.

گزارش-چهارمین-روز-کارگاه-حوزه‌های-نوی http://apll.ir/1397/12/01/

گزارش پنجمین روز کارگاه

چهارشنبه، یکم اسفندماه ۱۳۹۷، پنجمین و آخرین روز دوره کارگاه ادبیات برگزار شد. در پنجمین روز این کارگاه دکتر ایلمیرا دادور، مدیر گروه ادبیات تطبیقی فرهنگستان، مطالبی را در موضوع «مکان‌ها و نامکان‌ها در سفرنامه‌های نویسندگان مسافر» تدریس کرد.

دکتر دادور در بحث مکان و نامکان که از مباحث مبحث جدید در انسان‌شناسی و فلسفه است، به دو نظریه پرداز این حوزه به نام میشل ان فری و مارک اوزه، و روش تحقیق اشاره کرد.

وی نامکان را جایی معرفی کرد که در آن خاطره، روابط اجتماعی پایدار و هویت شکل نمی‌گیرد. همچنین مکان را جایگاهی هویت‌بخش، رابطه‌ساز و تاریخی دانست و سوپرمدرنیته را تولیدکننده نامکان‌ها عنوان کرد.

مدیر گروه ادبیات تطبیقی در ادامه اظهار کرد: هیچ فضایی را نمی‌توان به‌طور کامل مکان یا نامکان نامید، اما امکان تغییر یک مکان به نامکان و برعکس آن وجود دارد.

وی جلسه را با بررسی سفرنامه‌ها در قرون مختلف، خصوصاً سفرنامه ناصر خسرو، ابن بطوطه، جمیز موریه، گوینو، پیترو دلاواله، بر اساس رویکرد دو نظریه‌پرداز بالا خاتمه داد.

در پایان این دوره دکتر غلامعلی حداد عادل، رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی، گواهینامه شرکت در کارگاه ادبیات تطبیقی را به شرکت‌کنندگان تقدیم کرد.

گزارش-پنجمین-روز-کارگاه-حوزه‌های-نوی http://apll.ir/1397/12/05/

برگزار شد. در دومین روز این کارگاه دکتر بهروز محمودی بختیاری، استاد دانشگاه هنرهای زیبای تهران، مطالبی را در موضوع «رابطه میان ادبیات و هنرها در ادبیات تطبیقی» تدریس کرد.

در این جلسه تاریخ ادبیات نمایشی در تئاتر و تأثیرپذیری آن از جهات مختلف در ادبیات، با ارائه نمونه‌هایی تطبیقی، بررسی کلی شد. دکتر محمودی سپس در مقایسه سینما و فیلم با ادبیات، به‌کارگیری صنایع ادبی در سینما بر اساس تشبیه، مجاز، استعاره و نیز ساختار و مضامین، به همراه ارائه نمونه‌های سینمایی و پویانمایی، مباحثی را مطرح و درباره آن‌ها بحث و گفتگو کرد.

گزارش-دومین-روز-کارگاه-حوزه‌های-نوی http://apll.ir/1397/12/01/

گزارش سومین روز کارگاه

دوشنبه، بیست و نهم بهمن‌ماه ۱۳۹۷، سومین روز دوره کارگاه ادبیات برگزار شد. در سومین روز این کارگاه دکتر بهمن نامورمطلق مطالبی را در موضوع «بینامتنیت و ادبیات تطبیقی» تدریس کرد.

در ابتدای جلسه دکتر ایلمیرا دادور به اولین کارگاه ادبیات تطبیقی در سال ۱۳۹۱ و دوره‌های آموزشی در سال ۱۳۹۸، با هدف ایجاد رشته دانشگاهی ادبیات تطبیقی در مقطع کارشناسی ارشد به بالا و اختصاصاً کارشناسی ارشد ادبیات تطبیقی در فرهنگستان زبان و ادب فارسی اشاره کرد.

در ادامه دکتر نامورمطلق به ارائه مطالبی درباره «بینامتنیت و ادبیات تطبیقی» پرداخت. وی در طول جلسه به بررسی رویکردها و نظریه‌های مربوط به خلق اثر و رابطه آن با خالق اثر، سیر تحول رویکردها و مکتب‌های ادبیات تطبیقی، با ارائه تعاریف و توضیحات دقیق، همراه با نمونه‌های ادبی پرداخت.

دکتر نامورمطلق به نظریه میخائیل باختین، یولیا کریستوا، لوران ژنی و رولان بارت و در رابطه با آن‌ها به گفت‌وگومندی و چندصدایی ادبی، پیوندی، کروتوتوپ، ساختارگرایی، مکتب فرانسوی و آمریکایی و تفاوت آن‌ها، تفاوت نظریه‌ها و سیر تاریخی و تحول آن‌ها اشاره نمود. در ادامه این بحث نظریه ژرار ژنت طرح و به مفاهیم پیرامنتیت، فرامنتیت، پیش‌متنتیت و ترامنتیت و... پرداخته شد.

گزارش-سومین-روز-کارگاه-حوزه‌های-نوی http://apll.ir/1397/12/01/

گزارش چهارمین روز کارگاه

سه‌شنبه، سی‌ام بهمن‌ماه ۱۳۹۷، چهارمین روز دوره کارگاه ادبیات برگزار شد. در چهارمین روز این کارگاه دکتر فریده علوی، استاد زبان فرانسه دانشگاه تهران، مطالبی را در موضوع «نوزایی اسطوره‌ها در ادبیات معاصر ایران و جهان» تدریس کرد.

معرفی کتاب‌های آموزش زبان فارسی در خارج از ایران (۸)

تفسره فارسی

دیده می شود؛ از جمله: خدا (الله)، مردم (آدم)، روز (گوندلز) بهشت (جنت)، خوب (گوزل)، بد (فنا)، دور (اوزاق)... **صیغه های ماضی در فارسی:** مؤلف توضیح داده است که از آنجا که در فارسی اشتقاق اصل است این افعال از مصدر مشتق می شوند به این صورت که نون مصدری را حذف و حرف ماقبل آن‌ها را ساکن می کنیم تا فعل ماضی حاصل شود، مثلاً کردن ← کرد؛ رفتن ← رفت. سپس فهرستی در حدود ۳۲ فعل ماضی مفرد غایب به همراه ترجمه را آورده است. **فعل مضارع در فارسی:** ذیل این عنوان نیز مؤلف توضیح داده است که فعل مضارع از مصدر مشتق می شود؛ مؤلف پس از درج ۳۲ فعل مضارع مفرد غایب {البته در وجه التزامی} اشاره کرده است که تمام مصادر فارسی یا دالی هستند یا تایی و اگر مواردی خارج از این قاعده دیده شد جزو مصادر شاذه محسوب می شوند و ۳۲ مورد دیگر از مصادر را ذکر کرده است. **اسم فاعل:** مؤلف توضیح داده که این اسم از فعل مضارع مشتق می شود؛ بدین صورت که به قبل از دال انتهای یک نون و پس از آن یک های رسمیه اضافه می شود؛ مانند داند ← داننده (بیلیجی)، بخشد ← بخشنده (باغشلیجی). **اسم مفعول:** از اضافه کردن های رسمیه به انتهای فعل ماضی ساخته می شود؛ مثل دانست ← دانسته (بیلیمیش). **نفی حال:** نون نفی به اول فعل مضارع یا می مضارع اضافه می شود؛ نمی آزماید (تجربه ایتمیور). **نفی استقبال:** نیز از اضافه کردن نون مفتوح به فعل مضارع و تبدیل همزه الف آن به یاء ساخته می شود؛ مثل نداند (بیلمز) و نیاماید (تجربه ایتمز). **امر غایب:** همان فعل مضارع است که گاهی یک الف به قبل از دال انتهای اضافه

دکتر سیده زیبا بهروز^۱

فتحی الروسجقی، سید محمد جمال الدین بن سید محمد علی، **تفسره فارسی**، استانبول: مطبعه عامره، ۱۷ م ۱۲۸۱ ق، ۲۱ صفحه.

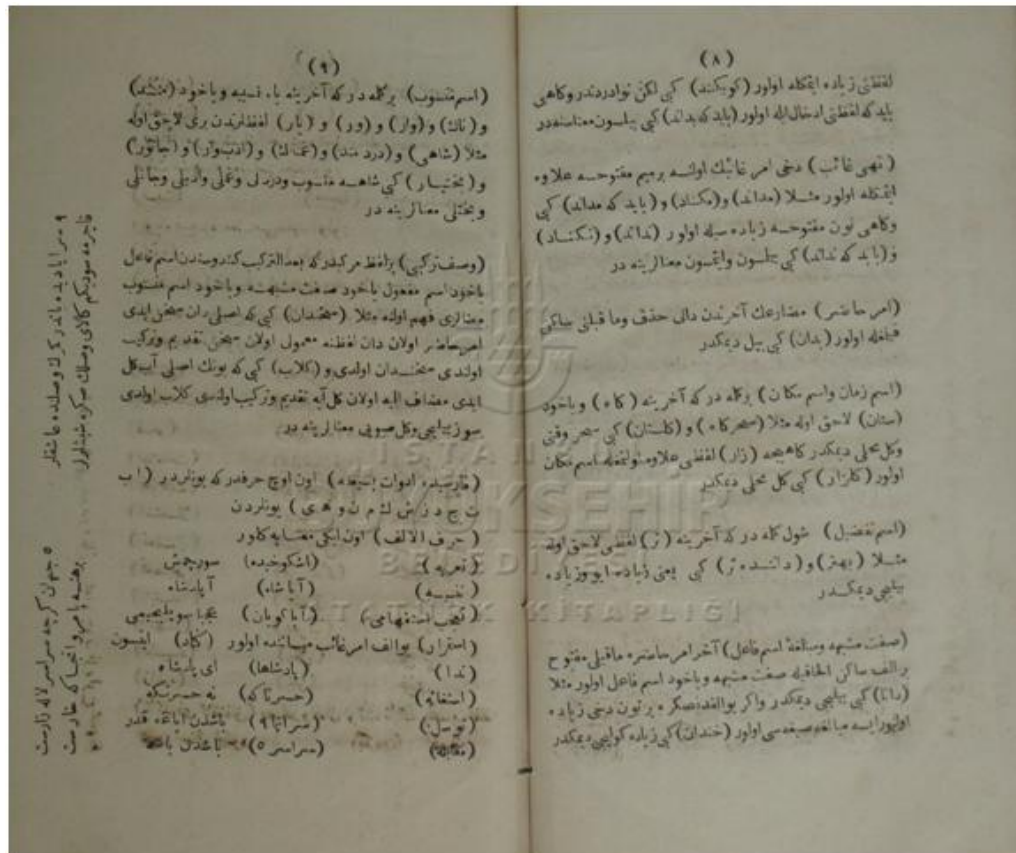
مؤلف این کتاب را برای تسهیل یادگیری زبان فارسی در بین کودکان نوشته است و برخی لغات مشهور فارسی همراه با صیغه های پر کاربرد آن‌ها و برخی ادوات و مضمرات و ترکیبات وصفی و قواعد دستوری را در آن گنجانده است (الروسجقی، مقدمه).

ساختار کتاب

عناوین کلی کتاب بدین شرح است:

اسم در زبان فارسی: ذیل این عنوان حدود سی و دو اسم فارسی به همراه معاد ترکی آن‌ها درج شده است. همچنین در بین اسامی برخی از صفات نیز

^۱ پژوهشگر، فرهنگستان زبان و ادب فارسی

(بونلر - برای ذوی الارواح) ... **اسماء موصولات**: آن کس (او کیسه)، آنچه (اونه) ... **ادوات جمع**: اگر ذی روح باشد به آخر اسم «ان» اضافه می شود ... ولی اگر خلاف آن باشد هر دو صورت جایز است: درختان، درخت‌ها (آغاچلر). **اسماء اعداد**: در این بخش اعداد اصلی فارسی بدون هیچ اشاره‌ای به اعداد ترتیبی، از ۱ تا ۲۰ و سپس دهگان و صدگان و هزارگان ذکر شده است.

چند نکته دستوری

از نکات شایان ذکر در باب این کتاب که در آن صرفاً به دستور زبان و قواعد فارسی پرداخته شده است به چند مورد اشاره می شود: مؤلف به رغم آنکه به درستی تشخیص داده که علامت مصدری ذن و تن نیست بلکه «ن» است، در تشخیص بن مضارع و روش ساخت اسم فاعل که ترکیب بن مضارع + نده است به خطا رفته است و آن را حاصل اضافه کردن «ن» به ماقبل دال و ها به پس از آن دانسته است. البته شاید از آنجاکه تمامی صیغه‌های مفرد غایب مضارع التزامی به دال ختم می شوند و اتفاقاً اسم فاعل نیز از چنین ساختی با این روش قابل اشتقاق است در آن زمان می توانسته قاعده عامی تلقی شود. همچنین وی فعل مضارع را با وجه التزامی آن تعریف کرده و همین طور زمان استقبال را با زمان حال همسان دانسته است و برای آن صورت مستقلی در نظر نداشته است. نویسنده برای امر غایب سه حالت ذکر کرده که هر سه نیز همان فعل مضارع التزامی است ولی حالت دعایی آن را که در قدیم به کار می رفته در همین گروه جای داده است؛ البته با زمینه توجه آن‌ها به ویژگی‌ها و جزئیات ادبی زبان قاعدتاً می بایست به کاربرد دعایی این شکل اشاره می شد.

می شود؛ مثل کناد. **نهی غایب**: با اضافه کردن میم یا نون مفتوحه به اول امر غایب ساخته می شود؛ نکناد (ایتمسون). **امر حاضر**: با حذف دال از آخر فعل مضارع و ساکن کردن حرف ماقبل آن؛ مثل بدانند ← بدان (بیل). **اسم زمان و اسم مکان**: با اضافه کردن «گاه» یا «ستان» یا «زار» به کله ساخته می شود؛ مثل سحرگاه (سحروقتی). **اسم تفضیل**: از اضافه کردن «تر» به کلمه ساخته می شود؛ مثلاً بهتر (زیاده ایو). **صفت مشبیه و مبالغه اسم فاعل**: از افزودن الف به آخر فعل مضارع ساخته می شود؛ دانا (بیلجی). **اسم منسوب**: کلمه‌ای که به انتهای آن یاء نسبی یا یکی از الفاظ مند، نازک، وار، ور، یار اضافه شده باشد؛ مثل شاهی، دردمند (دردلی)، غمناک (غملی). **ترکیب وصفی**: لفظ مرکبی است که از آن معانی اسم فاعل، اسم مفعول، صفت مشبیه یا اسم منسوب فهم شود؛ مثل سخندان (سوز بیلجی) و گلاب (گل صویی). **ادوات بسیطه در فارسی**: شامل سیزده حرف است: ا، ب، ت، ج، د، ز، ش، ک، م، ن، و، ه، ی. برای حرف الف دوازده معنی ذکر کرده است؛ از جمله تبیبه: آیشاه (آپادشاه)، استغاثه: حسرتاکه (نه حسرتکه) - برای حرف باء چهارده معنی - برای حرف تاء چهار معنی را بحث کرده است: ۱) معنای کیفیت: دیدت (سنی کوردی)، ۲) تایی ساکن که گاه به آن «ان» جمع افزوده می شود: عمرتان (سزک عمریکز)، و ... **ادوات مرکبه**: در این بخش هر کلمه‌ای که در فارسی غیر از اسم، صفت و فعل است و از بیش از یک حرف یا واج تشکیل شده درج گردیده و معانی مستفاد از هریک نیز به همراه یک مثال قید شده است؛ برای نمونه: ار (حرف شرط): ار نباشی (اگراولمیلیدک)، آیا، از، اندر، اگر، چه، دار، دان، در، راه، زار، زهی، سار، ستان، فرو، گار، گاه، کدام، گر، گرچه، گین، مند، می، نا، ناک، ورنه، ها، هرآینه، هر، هست، همچون، هم، یار، ... **مضمرات متصله**: ش (او)، ت (سن)، م (ین). **مضمرات منفصله**: وی (او)، تو (سن)، شما (سز)، من (بن)، ما (بز). **اسماء اشارات**: این (بو)، این‌ها (بونلر)، اینان

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده علوم انسانی

رساله دوره دکتری زبان و ادبیات فارسی

تحلیل نقش ادبیات در آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان
و طراحی الگوی مناسب

مهرداد اصغرپور ماسوله

استاد راهنما:

دکتر حسن ذوالفقاری

استادان مشاور:

دکتر سعید بزرگ بیگدلی

دکتر زهرا عباسی

بهمن ۱۳۹۷

قابل توجهی انجام نشده است. این رساله با تحقیق در این زمینه و طراحی الگویی مناسب برای آموزش ادبیات فارسی به زبان آموزان غیرفارسی‌زبان، آغازگر راه پژوهش‌های بعدی بوده است.

با توجه به آنکه در غرب از اواسط دهه ۱۹۸۰ میلادی به بعد، پژوهش‌های زیادی در زمینه استفاده از ادبیات به‌عنوان منبعی غنی و قابل اتکا برای تدوین مطالب آموزش زبان انجام شده و نتایج مثبت زیادی به‌دست آمده، اهمیت این رساله نیز در این است که در آن تلاش شده است کمبود ناشی از انجام نپذیرفتن چنین پژوهش‌هایی در کشور را، آن‌هم با وجود در اختیار داشتن گنج بیکران و ارزشمندی چون ادبیات فارسی، برطرف نماید و به‌عنوان یکی از نخستین پژوهش‌ها، راه را برای انجام پژوهش‌های سودمند بعدی هموار نماید. این پژوهش در پنج مرحله انجام شد.

معرفی رساله (۴)

«تحلیل نقش ادبیات در آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان و طراحی الگوی مناسب»^۱

روز یکشنبه هفتم بهمن‌ماه ۱۳۹۷ در تالار شهدای گمنام دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس جلسه دفاع از رساله دکتری آقای مهرداد اصغرپور ماسوله با عنوان «تحلیل نقش ادبیات در آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان و طراحی الگوی مناسب»، برگزار شد. استاد راهنمای این رساله آقای دکتر حسن ذوالفقاری و استادان مشاور آن، آقای دکتر سعید بزرگ بیگدلی و خانم دکتر زهرا عباسی بودند. این رساله از نخستین پژوهش‌های علمی است که به بررسی نقش و جایگاه ادبیات فارسی در آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان پرداخته است و الگوی آموزشی برای استفاده از متون ادبی در مواد آموزشی زبان فارسی ارائه داده است.

در سال‌های اخیر در بسیاری از کشورهای پیشرفته، ادبیات، به‌عنوان جزء ثابتی از منابع واقعی و دست اول در تهیه مطالب درسی دوره‌های آموزش زبان خارجی درآمده است و بحث بر سر اینکه متون ادبی «از چه زمانی» و «چگونه» باید در برنامه درسی زبان آموزان گنجانده شود، به مباحث داغی بین دست‌اندرکاران و معلمان آموزش زبان خارجی تبدیل گشته است. در این زمینه تحقیقات بسیار مفصلی در بسیاری از زبان‌ها از جمله زبان انگلیسی، آلمانی و فرانسوی صورت گرفته، اما در زبان فارسی هنوز پژوهش

۱ اطلاعات کتاب‌شناسی رساله:

مهرداد اصغرپور ماسوله، دکترای زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه تربیت مدرس، بهمن‌ماه ۱۳۹۷.

به راهنمایی استاد دکتر حسن ذوالفقاری؛ استادان مشاور: دکتر سعید بزرگ بیگدلی و دکتر زهرا عباسی.

به جز ادبیات فارسی، مشغول تحصیل بودند. با اجرای روش نمونه گیری تصادفی خوشه‌ای، صد نفر از این زبان‌آموزان انتخاب شدند و از آن‌ها خواسته شد پرسش‌نامه سنجش رغبت به ادبیات را تکمیل نمایند. ابزار این پژوهش، پرسش‌نامه بیست گویه‌ای برگرفته از پرسش‌نامه تئودوفسکا (۲۰۱۶) بود. پس از اجرای این پرسش‌نامه و جمع‌آوری داده‌ها که مبتنی بر محاسبه فراوانی‌های پاسخ‌های انتخاب شده بود، به تحلیل پاسخ‌های به دست آمده پرداخته شد و نتایجی حاصل شد که مهم‌ترین آن‌ها رغبت معنادار زبان‌آموزان غیرفارسی‌زبان به داستان کوتاه، از میان دیگر انواع ادبیات، بود. همچنین این پژوهش رغبت یا عدم رغبت معناداری با توجه به فراوانی پاسخ‌های زبان‌آموزان به رمان نشان داد، اما مشخص شد که زبان‌آموزان به‌طور معناداری به نمایش‌نامه و نسبتاً معناداری به شعر رغبت نداشتند.

در مرحله چهارم، الگوی آموزش ادبیات فارسی به زبان‌آموزان غیرفارسی‌زبان بر اساس الگوی نیشین و مک‌آلیستر (۲۰۱۰) طراحی شد. دلیل استفاده از الگوی نیشین و مک‌آلیستر آن بود که الگویی بسیار ساده و قابل استفاده برای آموزش عمومی تمامی زبان‌های خارجی و شامل مؤلفه‌های کلی «محیط، تحلیل نیازها، اصول، اهداف و ارزشیابی» بود. با توجه به هدف پژوهشگر که ارائه الگویی کارآمد و قابل اجرا برای آموزش ادبیات فارسی به غیرفارسی‌زبانان بود، تغییراتی در الگوی اصلی پدید آمد و به الگوی پیشنهادی این رساله، شامل «محیط، اهداف، درس‌نامه، اصول تدریس و ارزشیابی و تحلیل نیازها» تبدیل شد.

در مرحله پنجم نیز، بر اساس الگوی طراحی‌شده، شش درس تکلیف-محور برای زبان‌آموزان شش مرحله مختلف زبان‌آموزی، با تمرکز بر مهارت خواندن و توجه به سه مهارت دیگر طراحی شد.

در مرحله اول این پژوهش، به ارتباط میان زبان و ادبیات و محاسن و معایب استفاده از ادبیات در آموزش زبان خارجی پرداخته شد و جایگاه ادبیات در آموزش زبان، بر اساس چارچوب مرجع مشترک زبان‌های اروپایی^۱، به‌طور دقیق و تفصیلی تعیین و مشخص شد که در این چارچوب آموزش زبان و ادبیات در هم‌تینده و از همان آغاز زبان‌آموزی قابل تدریس هستند.

در مرحله دوم این پژوهش، برای شناخت بهتر جایگاه ادبیات فارسی در آموزش زبان فارسی، میزان استفاده از متون ادبی در کتب آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان که تاکنون در کشور به چاپ رسیده، اندازه‌گیری شد. دلیل انجام این پژوهش آن بود که آگاهی از این امر، نه تنها نشان‌دهنده آن بود که مؤلفان این کتب، تا چه اندازه به نقش مهم استفاده از ادبیات فارسی به‌عنوان منبعی برای تأمین مطالب کتاب‌هایشان اعتقاد داشته‌اند، بلکه گویای آن نیز بود که این مؤلفان چه نوعی از متون ادب فارسی را در آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان مورد استفاده قرار داده و چگونه این کار را انجام داده‌اند. با انجام این پژوهش مشخص شد که در کتب آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان استفاده بسیار قابل ملاحظه‌ای از متون ادب فارسی نموده‌اند، اما کیفیت استفاده از این متون چندان مناسب نیست و مؤلفان این‌گونه کتاب‌ها باید با دقت بیشتر و در نظر گرفتن تناسب سطح دشواری مطالب و موضوعات آن‌ها به انتخاب مطالب ادبی پردازند.

در مرحله سوم این پژوهش، رغبت زبان‌آموزان غیرفارسی‌زبانان به ادبیات فارسی با استفاده از ابزار پرسش‌نامه سنجیده شد. جامعه آماری این پژوهش، تمامی زبان‌آموزان زن و مرد غیرفارسی‌زبان سطح پیشرفته بودند که در زمان انجام این پژوهش، در یکی از مراکز آموزش زبان فارسی در ایران، در رشته‌ای

1. The Common European Framework of Reference for Languages

معرفی مصوبات فرهنگستان زبان و ادب فارسی

شیما شریفی^۱

۱. واژه‌های عمومی

آداب (etiquette)

گروه واژه‌گزینی روابط عمومی و تبلیغات بازرگانی فرهنگستان زبان و ادب فارسی در دفتر چهاردهم مصوبات فرهنگستان، در برابر واژه بیگانه «etiquette» با تعریف «آداب ناظر بر کنش و رفتار و لباس پوشیدن در خلال کسب و کار و فعالیت‌های اجتماعی گوناگون»، معادل «آداب» را تصویب کرده است. این واژه اسم است. واژه دیگری نیز در این حوزه تحت عنوان «netiquette» وجود دارد که حاصل فرایند واژه‌سازی آمیزه‌سازی است و در واقع از ادغام دو واژه «etiquette» و «internet» یا «network» حاصل شده است. «آداب فضای مجازی» معادل مصوب فرهنگستان در برابر این واژه با تعریف «آداب ناظر بر رفتار مناسب و مؤدبانه در هنگام ارتباط و تعامل با دیگران در فضای مجازی» است.

خبربرگه (news sheet, news letter)

گروه واژه‌گزینی روابط عمومی و تبلیغات بازرگانی فرهنگستان زبان و ادب فارسی در دفتر چهاردهم مصوبات فرهنگستان، در برابر واژه بیگانه «news sheet» با تعریف «گزارش یا نامه‌ای که اطلاعات غیررسمی یا اختصاصی به مخاطبان خاص خود می‌دهد»، معادل «خبربرگه» را تصویب کرده است. مقوله دستوری این واژه اسم و ساخت واژه آن [اسم(برگه)] است. در ساخت این اسم از فرایند واژه‌سازی ترکیب استفاده شده است. «newsletter» مترادف این واژه در زبان انگلیسی است.

خبر محض (hard news)

گروه واژه‌گزینی روابط عمومی و تبلیغات بازرگانی فرهنگستان زبان و ادب فارسی در دفتر چهاردهم مصوبات فرهنگستان، در برابر واژه بیگانه «hard news» با تعریف «خبری که صرفاً به وقایع و نقل قول‌های افراد می‌پردازد و با کمترین یا حتی بدون توصیف و تفسیر بیان می‌شود»، معادل «خبر محض» را تصویب کرده است. مقوله دستوری این واژه اسم و ساخت واژه آن

[اسم(خبر) + صفت(محض)] است. این اسم یک ترکیب وصفی است. در مقابل این مفهوم، «soft news» وجود دارد که «خبر نرم» معادل مصوب فرهنگستان در برابر این واژه با تعریف «خبری که به‌طور غیررسمی و شاخ‌وبرگ‌دار تدوین می‌شود» است.

خوش‌رسانه (mediagenic)

گروه واژه‌گزینی روابط عمومی و تبلیغات بازرگانی فرهنگستان زبان و ادب فارسی در دفتر چهاردهم مصوبات فرهنگستان، در برابر واژه بیگانه «mediagenic» با تعریف «ویژگی فردی که حضورش در رسانه‌ها خواننده یا بیننده یا شنونده را جلب می‌کند»، معادل «خوش‌رسانه» را تصویب کرده است. مقوله دستوری این واژه صفت و ساخت واژه آن [صفت(خوش) + اسم(رسانه)] است. در ساخت این صفت از فرایند واژه‌سازی ترکیب استفاده شده است.

شرح تصویر (caption, cut line)

گروه واژه‌گزینی روابط عمومی و تبلیغات بازرگانی فرهنگستان زبان و ادب فارسی در دفتر چهاردهم مصوبات فرهنگستان، در برابر واژه بیگانه «caption» با تعریف «اطلاعات متنی در زیر یک عکس یا تصویر یا طرح نگاشتاری که آن را توصیف می‌کند»، معادل «شرح تصویر» را تصویب کرده است. مقوله دستوری این واژه اسم و ساخت واژه آن [اسم(شرح) + اسم(تصویر)] است. این اسم یک ترکیب اضافی است. «cut line» مترادف این واژه در زبان انگلیسی است.

شایان‌ذکر است در حوزه سینما و تلویزیون نیز واژه «caption» کاربرد دارد اما با تعریف «حروف و کلمات و نقوشی که بر روی تصویر تلویزیون یا پرده نمایش ظاهر می‌شود» که «برنگاشت» معادل مصوب فرهنگستان در برابر آن است.

^۱ پژوهشگر فرهنگستان زبان و ادب فارسی، گروه واژه‌گزینی

منبع ۱۳

آشنایی با دانشگاه‌های ایران و جهان (۳۵)

دانشگاه بریتیش کلمبیا

مینا گلستانی^۱

دانشگاه بریتیش کلمبیا^۲ در سال ۱۹۰۸ در کانادا تأسیس گردید. (منبع ۱) این دانشگاه در رتبه‌بندی جهانی QS^۳ سال ۲۰۱۸ رتبه ۵۱ (منبع ۲) و در رتبه‌بندی جهانی THE^۴ سال ۲۰۱۸ رتبه ۳۸ را به خود اختصاص داده است. (منبع ۳) همچنین در رتبه‌بندی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در گروه الف (ممتاز) قرار می‌گیرد. (منبع ۴) در حال حاضر حدود ۶۵ هزار نفر در حال تحصیل در این دانشگاه هستند. (منبع ۵)

دانشگاه بریتیش کلمبیا شامل دو پردیس ونکوور^۵ و اکاناگان^۶ است. پردیس ونکوور شامل دانشکده‌ها و مراکز زیر است:

- علوم کاربردی
- معماری و منظر^۷
- هنر

- شنوایی‌شناسی و علوم گفتاری^۸
- کسب‌وکار
- جامعه و برنامه‌ریزی منطقه‌ای
- دندان‌پزشکی
- تعلیم و تربیت
- جنگل‌داری
- روزنامه‌نگاری
- حرکت‌شناسی^۹
- زمین و نظام‌های غذایی
- حقوق
- کتابداری، اطلاع‌رسانی و اصول بایگانی^{۱۰}
- پزشکی
- موسیقی
- پرستاری
- علوم دارویی
- جمعیت و بهداشت عمومی
- علوم
- مددکاری اجتماعی
- اقتصاد

۱ دانشجوی رشته زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه تهران

2 University of British Columbia (UBC)
3 Quacquarelli Symonds (QS) World University Rankings
4 Times Higher Education World University Rankings
5 Vancouver Campus
6 Okanagan Campus
7 Architecture and Landscape Architecture

8 Audiology and Speech Sciences
9 Kinesiology
10 Library, Archival and Information Studies

منبع ۱۴

درس‌های ویژه فارسی‌زبانان باتوجه‌به دانش قبلی آنان و میزان تحصیلاتشان در ایران سطح‌بندی شده است. در سطح مقدماتی به خواندن و نوشتن فارسی معیار و تفاوت‌های واژگانی و نحوی بین فارسی نوشتاری و گفتاری پرداخته می‌شود.

دانشجویان در سطح متوسط به تقویت مهارت‌های نوشتن و خواندن متون، با سطوح دشواری مختلف، می‌پردازند. همچنین روزنامه می‌خوانند و با تاریخ مکتوب و مسائل ترجمه آشنا می‌شوند.

در درس داستان کوتاه فارسی (سطح پیشرفته) نیز این نوع داستان‌ها از اواسط سده نوزده تا امروز بررسی می‌شود.

درس‌های دیگر مربوط به ایران که به زبان انگلیسی ارائه می‌شوند و پیش‌نیازی ندارند^۷، عبارت‌اند از:

ادبیات کهن فارسی به زبان انگلیسی: در این درس ادبیات کهن فارسی از سده ده تا هفده میلادی موردبررسی قرار می‌گیرد. دانشجویان با ادبیات کهن فارسی، انواع ادبی، موضوعات مختلف و صورخیال آن آشنا می‌شوند. متن‌های مورد مطالعه به ترتیب تاریخی تنظیم شده و معرف شمار زیادی از شاعران، نویسندگان، سبک‌ها و موضوعات مختلف است. همچنین به صورت مختصر به بحث در خصوص مفاهیمی که با ترجمه از دست می‌رود و نیز تأثیر ادبیات کهن فارسی در ادبیات جهان پرداخته می‌شود. این درس شامل سخنرانی‌ها، فعالیت‌های گروهی و نمایش فیلم است. در پایان این درس دانشجویان گزیده‌ای از ادبیات کهن فارسی را فراهم می‌آورند.

سینمای ایران پس از انقلاب: در این درس سیاست‌های جنسیتی، روابط خانوادگی، نقش‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی زنان در ایران پس از انقلاب بررسی می‌شود. در طول ترم دانشجویان ضمن تماشای طیف گسترده‌ای از فیلم‌های ایرانی، تهیه شده توسط کارگردانان جدید و یا مطرح جهانی، دید انتقادی به آن‌ها را تمرین می‌کنند. در این فیلم‌ها بر مفاهیم جنسیت، نژاد، پایگاه اجتماعی، توانمندی و هنجارهای بدنی تأکید می‌شود.

^۷ این واحدهای درسی تا سال ۲۰۱۸ ارائه می‌شدند.

- یادگیری پیوسته^۱
 - مطالعات تکمیلی و فوق دکتری^۲
 - کالج ونتج^۳ (منبع ۶)
- پردیس اوکاناگان نیز دانشکده‌ها و کالج زیر را دربرمی‌گیرد:
- هنر و علوم
 - مطالعات خلاق و انتقادی^۴
 - آموزش و پرورش
 - مهندسی
 - بهداشت و توسعه اجتماعی
 - مدیریت
 - پزشکی
 - کالج مطالعات تکمیلی^۵ (منبع ۷)

برنامه مطالعات ایران‌شناسی و زبان فارسی دانشگاه بریتیش کلمبیا از سال ۲۰۱۱ با مدیریت گروه مطالعات آسیا، زیرمجموعه دانشکده هنر، ارائه شد.

علاوه بر دانشجویان این دانشگاه، اعضای جامعه نیز می‌توانند به‌عنوان دانشجوی آزاد در هر کلاس به‌صورت جداگانه ثبت‌نام نمایند. (منبع ۸)

بخشی از درس‌های آموزش زبان فارسی (شامل دو سطح مقدماتی و متوسط) به غیرفارسی‌زبانان اختصاص دارد و بخشی دیگر (شامل سه سطح مقدماتی، متوسط و پیشرفته) به فارسی‌زبانان^۶ ارائه می‌شود.

دانشجویان در درس‌های مقدماتی ویژه غیرفارسی‌زبانان چهار مهارت سخن گفتن، شنیدن، نوشتن و خواندن را باتوجه‌به واژگان مقدماتی، دستور زبان فارسی و نحوه صحیح تلفظ‌ها فرامی‌گیرند. در درس‌های آموزش فارسی سطح متوسط این دانشجویان به مطالعه متون ساده با تأکید بر دستور زبان و تقویت مهارت‌های خواندن، نوشتن و مکالمه می‌پردازند.

^۱ extended learning، شامل مؤسسه زبان انگلیسی و مرکز آموزش پیوسته برای دانشجویان بزرگسال است. باتوجه‌به رویکردهای این مرکز، «یادگیری‌های مادام‌العمر» نیز می‌تواند معادل مناسبی باشد.

^۲ Graduate and postdoctoral Studies

^۳ UBC Vantage college، این کالج ویژه دانشجویان بین‌المللی است که مهارت زبان انگلیسی آن‌ها به حد کافی نیست. این دانشجویان در نخستین سال تحصیل خود در رشته‌های هنر، مهندسی، مدیریت و علوم واحدهای درسی خود را همراه با کلاس‌های زبان انگلیسی در این کالج می‌گذرانند. (منبع ۱۲)

^۴ Creative and Critical Studies

^۵ College of Graduate Studies، در این کالج دانشجویان مقاطع فوق‌لیسانس، دکتری و فوق دکترا به پژوهش در خصوص علایق خود می‌پردازند.

^۶ Persian native speakers

جنسیت، نژاد، قومیت، توانمندی، دین و پایگاه اجتماعی در ایران از اواخر قرن نوزده تاکنون می‌پردازد. (منبع ۹ و ۱۰)

برای اطلاعات بیشتر در خصوص این واحدهای درسی می‌توانید به آدرس زیر مراجعه نمایید:

<https://asia.ubc.ca/undergraduate/courses/persian/>

مژگان زلفی سیستانی، نسرین عسکری و مصطفی عابدینی فرد استادان این درس‌ها هستند. (منبع ۸ و ۹)

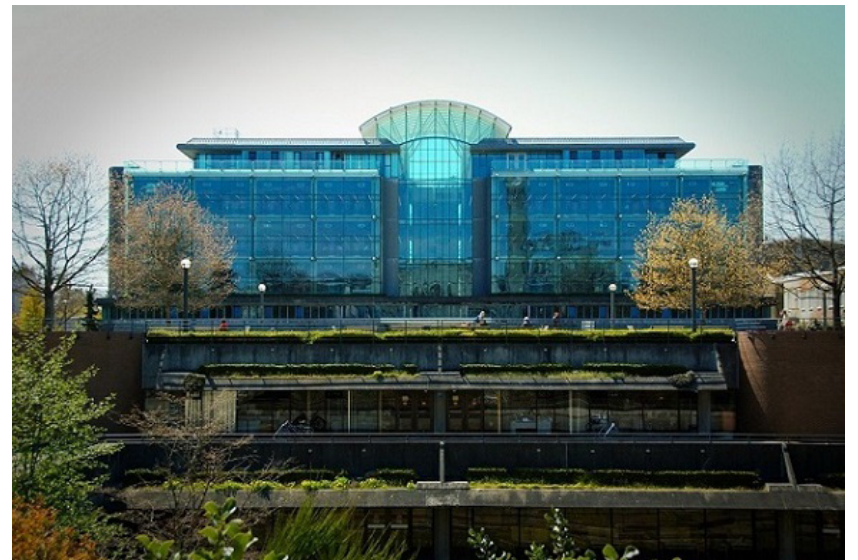
در گروه مطالعات آسیا علاوه بر زبان فارسی زبان‌های چینی، کانتونی، کره‌ای، هندی-اردو، سانسکریت، پنجابی، تبتی و ژاپنی نیز آموزش داده می‌شود. (منبع ۸ و ۱۱)

منابع

- 1- <https://archives.library.ubc.ca/general-history/a-brief-history-of-ubc/>
- 2- <https://www.topuniversities.com/universities/university-british-columbia>
- 3- <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/university-british-columbia>
- 4- دانش-آموختگان-خارج/سطح-بندی-دانشگاه-های-خارج-از-Grad.saorg.ir/ کشور/سطح‌بندی-دانشگاه‌های-بعد-از-۲۰۱۸/کانادا-۲۰۱۸
- 5- <https://www.ubc.ca/about/facts.html>
- 6- <https://www.ubc.ca/our-campuses/vancouver/directories/faculties-schools.html>
- 7- <https://ok.ubc.ca/academics/faculties-and-schools/>
- 8- مصاحبه رسانه‌های همیاری با دکتر راس کینگ، رئیس بخش مطالعات آسیایی دانشگاه بریتیش کلمبیا، در تاریخ ۲۰۱۷/۶/۱۳ که به نشانی زیر به دو زبان انگلیسی و فارسی در دسترس است: media.hamyaari.ca/2017/06/13/
- 9- <https://asia.ubc.ca/undergraduate/courses/persian/>
- 10- <https://asia.ubc.ca/new-for-w18-persian-studies-courses/>
- 11- <https://asia.ubc.ca/>
- 12- <https://vantagecollege.ubc.ca/our-story>
- 13- <https://www.legalapply.ir/دانشگاه-بریتیش-کلمبیا/>
- 14- <https://www.sciencemag.org/news/2016/12/canada-case-spurs-concern-over-misconduct-secrecy>
- 15- <https://news.ubc.ca/media-resources/ubc-photos/>

همچنین در این درس به نمایش فیلم، آزمون‌های کوتاه پس از نمایش فیلم، سخنرانی، بحث کلاسی و مطالعه متن‌های مربوط به سینما، جامعه و فرهنگ ایران پرداخته می‌شود. لازم به ذکر است که در ابتدای این درس دانشجویان به بررسی اجمالی سینمای ایران از آغاز تا انقلاب ۱۳۵۷ می‌پردازند و بدین ترتیب زمینه و اطلاعات کافی را برای موضوعات این درس به دست می‌آورند.

ایران معاصر از دریچه ادبیات و هنر: دانشجویان در این واحد درسی از دریچه ادبیات، فرهنگ، فیلم و هنر اطلاعاتی درباره ایران به دست می‌آورند. آن‌ها گزیده‌هایی از مهم‌ترین آثار ادبی نویسندگان معاصر ایرانی را، به انگلیسی، می‌خوانند و با تماشای برخی از فیلم‌های ایرانی که برنده جایزه شده‌اند، به بحث در خصوص آن‌ها می‌پردازند. یک رمان گرافیکی ۱ مشهور ایرانی را، به انگلیسی، می‌خوانند و با آثار یک کاریکاتوریست ایرانی آشنا می‌شوند. همچنین با یک نویسنده تخیلی پست‌مدرنیسم ایرانی و یک موسیقی‌دان ایرانی شناخته شده جهانی در اسکایپ تعامل می‌کنند، موسیقی سنتی ایرانی را می‌شناسند و تا پایان ترم می‌آموزند که به صورت گروهی یک تصنیف مشهور را بخوانند. بدین ترتیب در پایان این درس دانشجویان با تاریخ ایران معاصر نیز آشنا شده‌اند.

منبع ۱۵

زنان معاصر آسیایی در روایت: این درس به بررسی روایت‌ها/متون ادبی، سینمایی، فرهنگ عامه و فرهنگ مردم ایران معاصر می‌پردازد و آن‌ها را در بافت‌های تاریخی و اجتماعی-سیاسی زمان خود بررسی می‌کند. از این رهگذر به پژوهش در خصوص تصورات جنسیتی و نیز فصل مشترک آن با

۱ Graphic novel، گونه‌ای از کتاب‌های تصویری که معمولاً موضوع طنزآمیز دارد.
۲ فرهنگستان زبان و ادب فارسی، در برابر واژه بیگانه «فولکلور / folklore» با تعریف «مجموعه آداب و رسوم توده مردم و افسانه‌ها و تصنیف‌های عامیانه»، معادل «فرهنگ مردم» را تصویب کرده است.

پاسدار البرز و «فرشته داد» به یقین، خورشید و مهر از پس کوه‌های بلند ما، سر بر خواهد آورد.

متن «دماندیه»

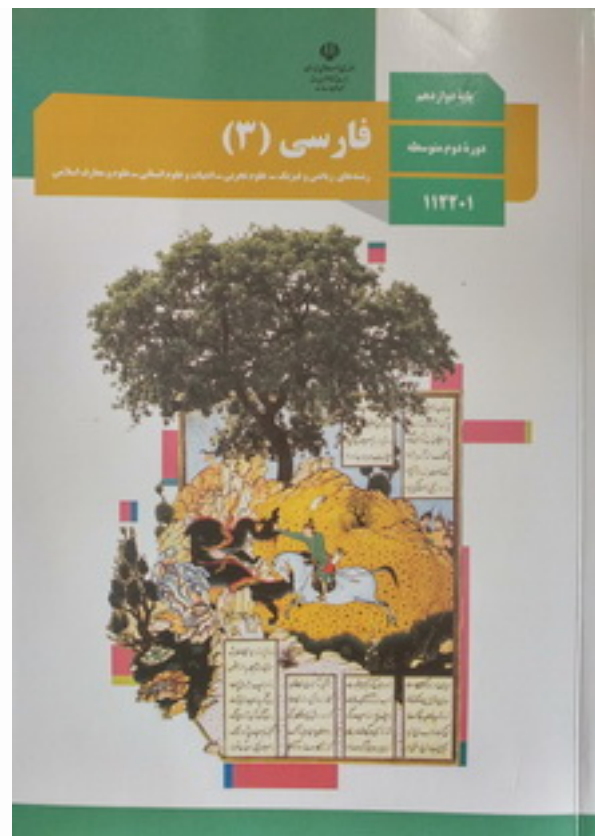
ای «دماند» که مانند دیو سفید افسانه‌ای، گرفتار و پا بسته شده‌ای! ای آسمان (ای بلندترین قله جهان) برف سپیدی مانند کلاه جنگی نقره‌ای بر سر و تخته‌سنگ‌های سیاهی مانند کمربندی آهنین داری. برای اینکه انسان‌ها، روی تو را نبینند، چهره دوست‌داشتنی‌ات، همواره در میان ابرها، پنهان است. برای اینکه از هم‌نشینی با چارپایان و این مردم بدیمن و دیوسیرت، رهایی پیدا کنی، با خورشید آسمان، عهد بسته‌ای و با ستاره مشتری دوست شده‌ای (همواره بلند و سر بر آسمان افراشته‌ای). هنگامی که زمین از بدی و ستم روزگار، تاریک، سرد، بی‌صدا و معلق و بی‌قرار ماند، مشتی از شدت خشم به چهره آسمان زد. ای دماند! آن مشت تویی. آری، تو آن مشت محکم روزگاری که از سده‌های گذشته به‌جامانده (به ارث رسیده) است. اکنون ای مشت زمین (دماند)! برخیز و چند ضربه به شهر «ری» (تهران) بزن. (با مشت خود، مردم تهران را به حرکت درآور و بیدار کن). نه نه، تو مشت روزگار نیستی. ای کوه دماند! من از این سخن خود، خشنود نیستم. تو دل یخ‌زده زمین (ایران) است که از درد و خشم، باد کرده است. برای اینکه این درد، با ورم را درمان کنند، روی آن مرهم کافور (برف) گذاشته‌اند. ای دماند! آتش فشان شو و خشم و غضب و خواهش درونی‌ات را بیرون بریز (اعتراض کن). خاموش و ساکت ممان و سخن بگو و غمگین مباش و لبخند بزن (امیدوار باش). آتش خشم و خواهش و اعتراض خود را پنهان مکن و به اندرز این دل‌سوخته (محمدتقی بهار شاعر)، گوش کن. اگر خشم درونی و واخواهی‌ات را در دلت نگاهداری، به جان تو سوگند که جانت را می‌سوزاند. ای مادر سپیدموی (ای دماند پوشیده از برف!) پند این فرزند بخت‌برگشته‌ات را بشنو. روسری سپید (برف‌های روی قله‌ات) را بردار و به شکوه و قدرت و فرمانروایی خود بیندیش. برخیز و مانند افعی سمی و خطرناکی بتاز و مانند شیر خشمگین، فریاد بزن. این مرکز و کانون ریا، دورویی را متلاشی و حکومت این قوم (قاجار) را سرنگون کن. پایه این حکومت استبدادی (تهران) را بر هم زن؛ زیرا ظلم و ستم را باید ریشه‌کن کرد. حق مردم باخرد را از این فرومایه‌های بی‌خرد بگیر.

زبان‌شناختی «دماندیه»

زبان در هر متن و بافت کلامی، مجموعه‌ای از واژه‌ها، ترکیب‌های ویژه و مشخصه‌های آوایی و واجی است. واج‌ها از زنجیره زبانی، ساخت دیداری هر گفتار را می‌سازند. تصویرهای شاعرانه در اول، حس بینایی ما را تحریک

نقد و تحلیل متون درسی (۲۴)

درس «دماندیه» سال دوازدهم

عبدالحسین موحد^۱

آغاز

کوه چیست؟ چرا و چگونه، کوه‌ها به وجود آمده‌اند؟ چه کسانی، پاسداران واقعی کوه‌ها بوده‌اند؟ آیا می‌توانیم، بدون کوه، زنده بمانیم؟ کوه‌ها باید بمانند؛ با سنگ‌های قیمتی و گنجینه‌های باارزش آن‌ها؛ با گیاهان، یخچال‌ها، برف‌ها، گوزن‌ها و گرازهایشان/ چه نسبتی میان ما و کوه، وجود دارد؟ وقتی به کوه‌های دماند، البرز، سبلان، زاگرس، دنا، تفتان و ... نگاه می‌کنیم، چه حسی در ما به وجود می‌آید؟ تقدس کوه‌ها به غارهای آن‌هاست؛ غارهایی که ما را به وحی و آسمان، نزدیک‌تر کرده‌اند؛ غار اصحاب کهف، غار حرا و غار یمگان و ... گوش کنید. گوش کنید. صدای ضجه ضحاک مار گوش می‌آید. فریدون، زال، رستم، سیمرغ و کیقباد و ... از پس رشته‌کوه‌های البرز، ما را به حماسه فرامی‌خوانند. برخیزید. برخیزید/ تیر در کمان، پشت سر آرش و در سایه ذوالفقار شیر خدا، به‌پیش! به‌پیش! از این‌روست که محمدتقی بهار - شاعر وطن‌دوست، فرهیخته، مردم‌شناس، حس ویژه‌ای نسبت به این بلندترین قله، پیدا کرده و طبیعت و انسان را در ذهن خود، یکی دانسته و بر پایداری، استقلال‌طلبی و آزادی‌خواهی ایرانی، تأکید ورزیده است. پس، همان‌گونه که کوه نگاهبان زمین است، ما نیز باید پاسدار زمین، دین و آیین خود باشیم؛

۱ دبیر و پژوهشگر زبان و ادب فارسی

کن، از هم جدا کن / اساس: پایه و بنیاد / تزویر: دورویی / بن: ریشه / سفله: فرومایه، پست / داد: عدل و انصاف و حق / بستان: بگیر (از مصدر ستانیدن).

۲. ترکیب‌های وصفی: دیو سفید، دیو پادربند (پابسته) / چهر دل بند / مردم نحس / مردم دیو مانند / مشت درشت / ضربتی چند = چند ضربت (چند: صفت مبهم) / قلب فسرده / مادر سرسپید / فرزند سیاه‌بخت. / سپید معجر: معجر سپید / کبود اورند = اورند کبود / ازدهای گرز / شیر گرز / شیر ارغند / بی‌خردان سفله / مردم خردمند.

۳. ترکیب‌های اضافی: گنبد گیتی / چشم بشر / دم ستوران / شیر سپهر / اختر سعد / جور گردون / مشت روزگار / گردش قرن‌ها / مشت زمین / قلب زمین / دل زمانه / آتش خود / آتش درون / بنای ظلم / آتش دل / جانت = جان تو / پند فرزند / اساس تزویر / داد دل / داد مردم.

۴. وزن و بحر شعر: مفعول مفاعیلن فعولن: هزج مسدس اخرب مقبوض محذوف.

۵. آرایه‌های ادبی: استعاره: دیو: کوه دماوند / سیم: برف / کله خود: کله کوه / آهن: کمر بند: میان و کمر کوه (خرده‌سنگ‌ها) / ستوران: مردم زبانه شاعر / مشت زمین: کوه دماوند / کافور: برف / ورم: برآمدگی زمین / دل زمانه: کوه دماوند / آتش: خشم و خواهش درونی / مادر: کوه دماوند / فرزند: محمدتقی بهار شاعر / این بنا: حکومت و ظلم و ستم قاجاریه.

- اغراق: ای گنبد گیتی! = ای دماوند!

- تشبیه: مردم دیو مانند / آن مشت تویی / تو مشت روزگاری / تو قلب فسرده زمینی / چو ازدهای گرز / چو شیر شرز / بنای ظلم.

- تشخیص: ای دیو سفید پای‌در بند / بنهفته به ابر، چهره دل‌بند / با شیر سپهر بسته پیمان / با اختر سعد کرده پیوند / جور گردون / خموش و آوند / نواخت ز خشم بر فلک مشت / مشت روزگار / ای مشت زمین / بر «ری» بنواز ضربتی چند / قلب زمین / تا درد و ورم فرو نشیند / ای دل زمانه.

- تضاد: سیم، آهن / زمین، آسمان / سخن همی گوی، خامش منشین / افسرده، خوش / سپید، سیاه / سپید، کبود / بی‌خردان، خردمند / سعد، نحس.

- تکرار: مشت، تو / جانت، جانت، بنا، بنا.

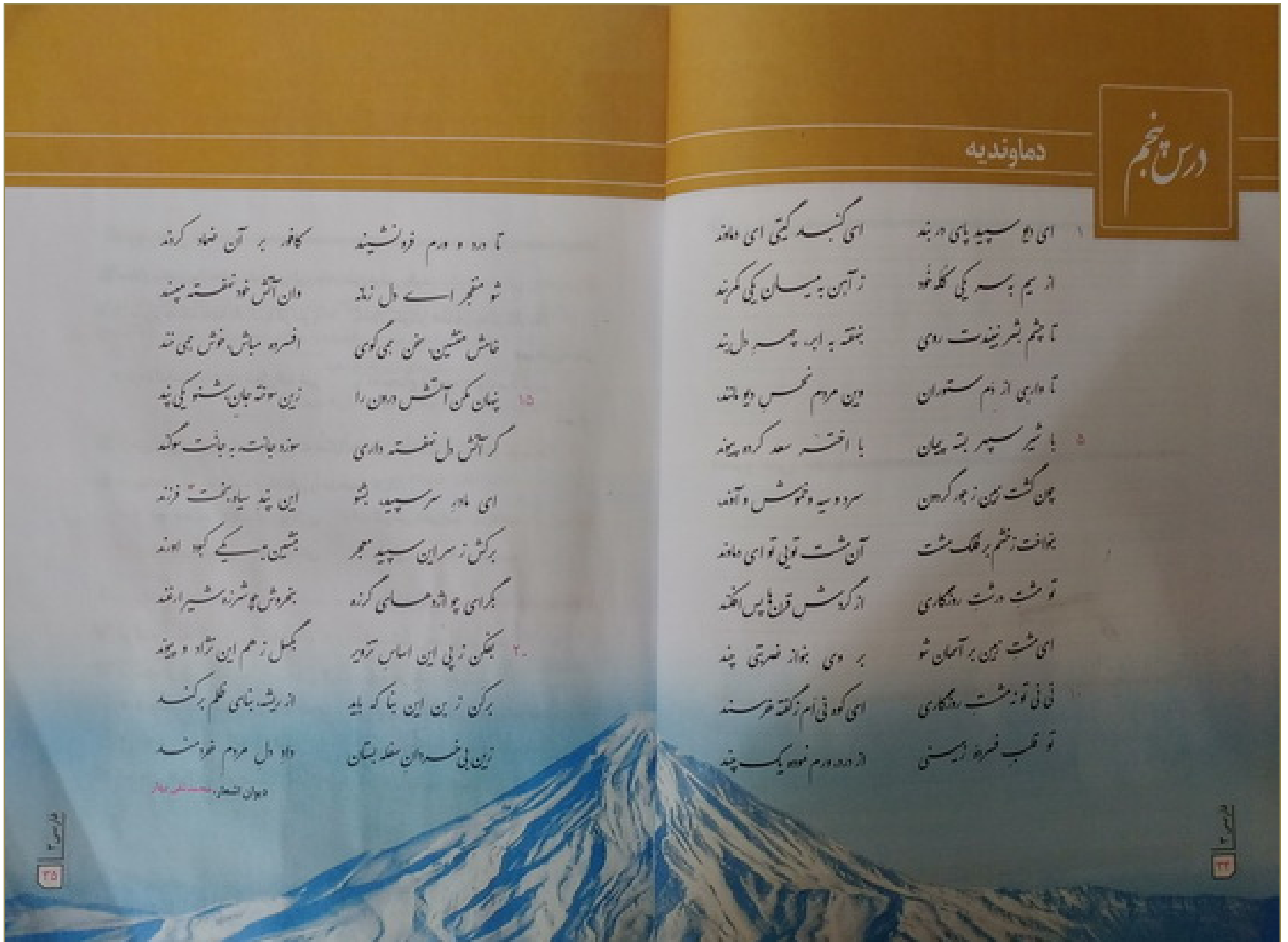
- تلمیح: اشاره به داستان نبرد رستم با دیو سفید مازندران.

- تناسب (مراعات نظیر): سر، کله خود / کله خود، کمر بند / میان، کمر بند / سر، میان / چشم، روی / چهر، دل / اختر، سعد / درد، ورم، قلب / درد، ورم، ضما / آتش، منفجر / آتش، سوخته جان / شنو، پند / آتش، سوزد / دل، جان / مادر، فرزند / سر، معجر / ازدها، شیر / گرز، شرز / ارغند / نژاد، پیوند.

- جناس: گرز، شرز

کرده، سپس به قلمرو غیر دیداری - مشخصه‌های معنایی - کشیده شده، دامنه معنوی متفاوتی را در شبکه زبانی به وجود می‌آورند. مشخصه‌های معنایی، تصویر زبانی ویژگی‌ها، پیوندها و چیزهایی است که در محیط واقعی ما وجود دارد. زیبایی هم‌نشین کردن واژه‌ها و ترکیب جمله‌ها، آراستن کلام و ساختن تصویرهای شاعرانه، در گفتار هر شاعر، تأثیر بسزایی می‌گذارد. شعری که بتواند نیروی تخیل و تعقل مخاطب را برانگیزاند و بهتر در ذهن او تجسم یابد، از آرایه‌ها و شگردهای هنری بیشتری برخوردار است. هنگامی که واژه‌ای را در معنی ویژه‌ای غیر از معنی حقیقی آن به کار می‌بریم، یا دو واژه را به شکل یک ترکیب اضافه در کنار هم می‌گذاریم، یا وقتی به علت همانندی موجود میان دو چیز، از یکی به جای دیگری در متن و بافت کلام خود بهره می‌گیریم، در واقع، پیوندهایی را در کل ساختمان شعر وارد کرده‌ایم؛ پیوندها و دستورهایی که هم در ساخت نحوی و هم در ساخت معنایی در موقعیتی که گفتار در آن به کاررفته تغییراتی را به وجود آورده، شرایطی ویژه و نو را بر زبان شعر تحمیل می‌کنند که در واقع، حاصل انحراف از زبان عادی و روزمره است. وقتی در فرایندهای زبانی، از شکل زبان مجازی بهره می‌گیریم در معنی حقیقی یک واژه و معنی یک چیز و یک انسان، تصرف می‌کنیم و با توصیف و تشبیه، معنی تازه و گسترده‌تری به وجود می‌آوریم، به گونه‌ای انتقال در قلمرو زبان متن و بافت گفتار، دست‌یافته‌ایم. حاصل این انتقال زبانی، فرایند تصویرپردازی است؛ فرایندی که با هدایت انگیزه‌های روحی، تجربه‌شناختی و عاطفی ما، اندیشه و تحلیل در زبان در هم آمیخته، خاستگاه و سرچشمه آرایه «استعاره» می‌شود. مهارت و هنرمندی محمدتقی بهار در قصیده «دماوندیه» اش، در ارائه تفکر استعاری و پیوند دادن زبان و انسان و برقرار کردن ارتباط منطقی و معقول آرایه زبانی با معنی و یکپارچه کردن معنویت و آرمان اجتماعی در تکامل گفتار ادبی و شاعرانه است.

۱. واژه‌های متن: قبه: گنبد و طاق بست / گیتی: جهان و عالم / گنبد گیتی: کنایه از آسمان / سیم: نقره / کله خود = کلاه خود: کلاه آهنین جنگی / بشر: انسان / مردم، آدمی / دل‌بند: دوست‌داشتنی / وارهی: رها شوی، خلاص یابی / دم: نفس / ستوران: چهارپایان بارکش، اسب، خر و ... / نحس: شوم / سعد: مبارک، خجسته / جور: ستم / گردون: گردنده، گردان، فلک، آسمان / آوند: ظرف، دارای آب / بناخت: بزد / پس افکنند: میراث / - ی: استی / خرسند: خشنود، راضی / نی‌نی: نه نه / نی‌ام، نیستم / افسرده: یخ‌زده / ورم: برآمدگی / کافور: ماده معطر جامد که از درختی به نام «کامفور» گرفته می‌شود. ضما: مرهم و پارچه‌ای که زخم را با آن بندند / شو = بشو: برو / همی گوی: بگو / معجر: سرپوش / اورند: اورنگ: تخت شاهی / بگرای: بتاز، حمله کن / ازدها: افعی / گرز: افعی سمی خطرناک / ارغند: خشمگین، قهرآلود / شرز: زورمند و خشمناک / بفکن = بیفکن: بینداز / بگسل: پاره

- مجاز: دم: هم‌نشینی و صحبت کردن/ گردون: روزگار، تقدیر/ سر: مو/ اورند= اورنگ: شکوه و عظمت فرمانروایی/ ری= تهران: مردم تهران.
- واج آرایی: تکرار حروف «د» و «ی» در بیت: «ای دیو سپید پای در بند! ای گنبد گیتی! ای دماوند!».
تکرار حرف «ن» در بیت: «وارهی از دم ستوران: وین مردم نحس دیو مانند».
تکرار حرف «ت» در بیت: «بنواخت ز خشم بر فلک مشت/ آن مشت تویی، تو ای دماوند!».
تکرار حرف «ش» در بیت: «تو مشت درشت روزگاری؛ از گردش قرن‌ها پس افکند».
تکرار حرف «ن» در بیت: «نی‌نی، تو نه مشت روزگاری؛ ای کوه! نی‌ام ز گفته خرسند».
تکرار حرف «ر» در بیت: «تا درد و ورم فرونشیند؛ کافور به آن ضماد کردند».

- حسن تعلیل: در بیت‌ها: تا چشم بشر نبیندت روی/ بنهفته به ابر، چهره‌دل‌بند/ تا وارهی از دم ستوران/ وین مردم نحس دیو مانند/ چون گشت زمین ز جور گردون/ سرد و سیه و خموش و آوند/ نواخت ز خشم بر فلک مشت/ آن مشت تویی، تو ای دماوند! / تو قلب فسرده زمینی/ از درد، ورم نموده یک‌چند/ تا درد و ورم فرونشیند/ کافور بر آن ضماد کردند.
- کنایه: پای‌در‌بند= اسیر و گرفتار/ چهره‌دل‌بند: چهره دوست‌داشتنی/ با شیر سپهر، بسته پیمان/ با اختر سعد، کرده پیوند: بلند و سرافراز است/ سوزد جانت: تو را نابود می‌کند و رنج می‌دهد/ برکش ز سر این سپید معجز: سرخود را آزاد کن و فریاد بزنی/ بنشین به یکی کبود اورند: قدرت و فرمانروایی خود را نشان بده/ بکن ز پی این اساس تزویر؛ بگسل ز پی این نژاد و پیوند: این بنای ریا و دورویی را سرنگون کن و این قوم و نژاد را از میان ببر/ از ریشه بنای ظلم برکنند: باید به‌طور کامل نابود کرد.

این سال، به تحریک بیگانگان، هرج و مرج قلمی و اجتماعی و هتاک‌ها در مطبوعات و آزار وطن‌خواهان و سستی کار دولت مرکزی، بروز کرده بود. این قصیده در زیر تأثیر آن معانی در تهران گفته شده و پایتخت، هدف شاعر قرار گرفته است». (بهار، ۱۳۶۸، ص ۳۵۷)

آنجا که محمدتقی بهار می‌گوید: «بفکن ز پی این اساس تزویر/ بگسل ز هم این نژاد و پیوند»، شاعر در واقع واژه «تزویر» را بنایی دانسته که شالوده دارد و باید سرنگون شود و قوم و قبیله قاجاریه، باید از میان برود. همان‌گونه که می‌بینیم، در این قصیده، گفتار شاعر در سیطره آرایه‌های تشبیه، کنایه و بیشتر، استعاره شکل گرفته است و شاعر با به کار بردن این شیوه تفکر - تفکر استعاری - به زبان خود تأثیر و شگرد ویژه‌ای بخشیده تا فرایند شعر را به واقعیت تازه‌ای برساند و معنی و مفهوم کلام خود را در ذهن مردم روزگار، ماندگار کند و به ما بفهماند که ساخت واقعی زبان در «معنی» تجسم پیدا می‌کند. چرا شاعر وجه امری برای فعل‌های کلام خود برگزیده است؟؛ می‌پسند، مباش، پنهان مکن، شنو، برکش، بگرای، بخروش، بفکن، بگسل و برکن. چرا این همه مخاطبه؟؛ ای دیو ... ای گنبد... ای مشت زمین... ای مادر... این‌گونه بیان‌ها، همه برای هوشیار کردن هموعان خود و اعتراض و واخواهی به وضع موجود جامعه و دعوت مردم جامعه به قیام، علیه ظالمان و حاکمان بی‌خرد و سفله و در حقیقت، مفهوم این بیت از شاعر هم‌عصر خود، عارف قزوینی است: «دلا خموشی، چرا؟ چو خُم نجوشی چرا؟/ برون شو از پرده، پرده‌پوشی، چرا؟» قصیده «دماوندیه» محمدتقی بهار، نمونه برجسته‌ای از شعر دوره مشروطه و آغاز نواندیشی، نوجویی و بیداری اجتماعی است. شاعر در این شعر، نظم منطقی و معقول کلام خود را حفظ و اندیشه بدیع و معنی برتر خود را بیان کرده و به‌درستی صاحبان درد و اندوه جامعه، آرزوها، نیازها، آرمان‌های مردم روزگار خود را - دماوند - درک کرده و آغاز و انجام گفتار خود را با نتیجه‌ای هنری و منطقی و معقول، صورت داده و به وظیفه اجتماعی خود عمل کرده است. ببینید، چه خوب ما را در این بیت به واخواهی، مبارزه و امیدواری، فراخوانده است:

خامش منشین، سخن هم گوی/ افسرده مباش، خوش همی خند

منابع

- بهار، محمدتقی (۱۳۶۸)، دیوان اشعار، تهران انتشارات توس.
- فارسی (۳) پایه دوازدهم دوره متوسطه (۱۳۹۷). سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش. تهران: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران. مؤلفان: حسین قاسم‌پورمقدم، شهناز عبادتی، محمدرضا سنگری و احمد تمیم‌داری.
- معین، محمد (۱۳۵۲) فرهنگ فارسی (دوره شش‌جلدی)، تهران، امیرکبیر.

تکرار حرف «ن» در بیت: «پنهان مکن آتش درون را؛ زین سوخته جان، شنو یکی پند».

تکرار حروف «ب» و «ن» در بیت: «برکن زین، این بنا که باید/ از ریشه، بنای ظلم برکند».

انجام

یک متن آموزشی، باید بتواند شیوه اندیشیدن مخاطب را اصلاح کند یا تغییر دهد و ذهن او را به چالش وادارد و اراده و توانایی او را در جهت آموزش و پرورش درست، برانگیزاند. یک متن آموزشی باید بتواند ساختار هویت ملی یک سرزمین و یک قوم را در پیوند با ارزش‌های اخلاقی، دینی و اجتماعی، بازتاب دهد. واژه‌ها ترکیب‌ها و تصویرهای گونه‌گون در یک متن ادبی، مظهر موجودات، مفهوم‌ها، نمادها و اسطوره‌های انسانی هستند و میان معنی‌های یکدیگر، پیوند زبانی نیز برقرار می‌کنند. واژه «دماوند» در این درس، چنین نقشی را پیدا کرده است. چون شاعر به سبب محدودیت‌های اجتماعی و سیاسی، نتوانسته اندیشه‌های خود را آشکارا بیان کند، به‌ناچار آن‌ها را در معنی‌های دیگر و در قالب آرایه‌های زبانی تشبیه، مجاز و استعاره، به ثبت رسانیده است.

واژه «دماوندیه» از دو جزو «دماوند» فارسی و «-یه» نشانه نسبت عربی، ساخته شده و دلالت بر قصیده‌ای می‌کند که در وصف کوه دماوند نوشته شده است. آنجا شاعر به کنایه و پوشیده سخن گفته، توانش زیبایی‌شناختی زبان خود را به نمایش گذاشته و قاعده‌ها و پیوندهایی را به اندام کلی شعر وارد کرده است. آرایه‌ها، ترکیب‌های تازه، فعل‌ها، ساخت آوایی زبان؛ وزن و قافیه شعر و الگوهایی که در شعر به‌کاررفته، همه در پیوند با محیط واقعی، رخ نموده‌اند. مشخصه کوه «دماوند»، بیان‌کننده ویژگی‌های موقعیتی است که آن واژه در آن به‌کاررفته است. یکی از آرایه‌هایی که گفتار محمدتقی بهار را زیبا و گیرا کرده و دامنه زبان را در کلام او گسترده‌تر نموده، «استعاره» است محمدتقی بهار از مناسبت همانندی میان معنی حقیقی کوه دماوند و معنی مجازی آن، یعنی: استقامت، شکیبایی، سرافرازی، پابرجایی مردم ایران را این‌گونه مورد خطاب قرار داده است: «تو مشت درشت روزگاری/ از گردش قرن‌ها، پس افکند». او روزگار را انسانی دانسته که مشت دارد؛ انسانی که پس از گذشت سده‌ها و تحمل دردها، نابکاری‌ها و ستم‌ها، میراث نیرومند نیاکان خود است. برخیز و بلند شو و بر مردم سرد و خاموش تهران (ری) چند ضربه بزن و آن‌ها را به جنب و جوش درآور؛ تا قیام کنند و حق خود را از حاکمان بی‌خرد تهران بگیرند. علت انتخاب واژه «وی» به‌جای واژه «ری» در بیت نهم در متن درس، بر ما معلوم نیست. این‌گونه از قول شاعر در پیش گفتار قصیده «دماوندیه» تصریح شده است: «شادروان بهار در یادداشت‌های خود، راجع به این قصیده چنین می‌نویسد: در سال ۱۳۰۱ شمسی گفته شد. در

کارگاه نویسندگی (۲۳)

نهادینه کردن فرهنگ نیکوکاری از راه ادبیات و انشا

سید رضا باقریان موحد^۱

هدف از برگزاری کلاس انشا و نویسندگی، کسب مهارت‌های ادبی است، اما از اینها مهم‌تر، رسیدن به اهداف اخلاقی و انسانی است که به طور نامحسوس و هنرمندانه اتفاق می‌افتد؛ من هیچ‌گاه به طور مستقیم، دانش‌آموزان و دانشجویان خود را نصیحت و موعظه نکرده‌ام، اما در قالب تمرین‌های نگارشی به طور غیرمستقیم و هنرمندانه به نشر ارزش‌های انسانی و اخلاقی پرداخته‌ام و با بهره‌گیری از مهارت‌های ادبی به نهادینه کردن این ارزش‌ها در قلب این جوانان پرنرزی اقدام نموده‌ام.

متن زیر، حاصل چهار جلسه (یک ماه) فعالیت علمی و ادبی من و دانش پژوهانم است که گنجینه پرارزشی از تعاریف و تصاویر خلاقانه را فراروی چشم و ذهن خواننده قرار می‌دهد. در جلسه اول، درباره مفهوم و معنای این مفهوم والای انسانی بحث کردیم و از اهمیت آن در فرایند توسعه و همچنین کم‌رنگ شدن آن در جامعه امروز سخن گفتیم و شنیدیم؛ در جلسه دوم، ابعاد گوناگون و جلوه‌های متنوع این موضوع مهم در فرهنگ و تمدن اسلامی ایرانی را در قالب خاطره و حکایت بررسی کردیم و بعد از اینکه به طور نسبی به موضوع مورد نظر احاطه علمی پیدا نمودیم، دست به قلم شدیم و با بهره‌گیری از مهارت گسترش موضوع، جملات و تصاویر جالب و جدید خلق کردیم؛ جملات را با هم خواندیم و با کمک یکدیگر، نقد، بررسی و ویرایش را تجربه کردیم و حاصل یک ماه تلاش خود را در قالب این متن، تقدیم شما نمودیم؛ امید است که جلوه‌های رفتاری و عملی این موضوع در زندگی همه ما آشکارتر از قبل شود.

مهارت گسترش موضوع (نیکوکاری یعنی چه؟)

۱. نیکوکاری، آبی است که اگر در کربلا بود، هفتاد دو تن، تشنه شهید نمی‌شدند. (حسین حسینی / دبیرستان امام صادق)

۱ دبیر آموزش و پرورش شهر قم، دبیرستان امام صادق (ع) (حکیم نظامی سابق)

۲. نیکوکاری، آبی است که پشت موانع، راكد نمی‌ماند. (سید رضا منتظری / دبیرستان امام صادق)
۳. نیکوکاری، آبی است که حتی در مریخ هم یافت می‌شود. (محمدحسین قدمی / دبیرستان امام صادق)
۴. نیکوکاری، آبی است که جهان، سیراب ازوست. (علی حیاتی / دبیرستان امام صادق)
۵. نیکوکاری، آبی است که صحرای عشق را آباد می‌کند. (علی شوندی / دبیرستان امام صادق)
۶. نیکوکاری، آبی است که مانند آینه، زلال است. (محمدهادی پروانه / دبیرستان امام صادق)
۷. نیکوکاری، آبی است که به مرداب هم سر می‌زند. (محمدمبین رحمتی / دبیرستان امام صادق)
۸. نیکوکاری، آبی است که هیچ‌وقت تبخیر نمی‌شود. (محمد مهدی قاسمی قمی / دبیرستان امام صادق)
۹. نیکوکاری، آبی است که هیچ‌وقت، ترس تمام شدنش را نداریم. (سید رضا منتظری / دبیرستان امام صادق)
۱۰. نیکوکاری، الماسی است که از یک طرف نور می‌گیرد و از طرف دیگر، چند برابرش را پس می‌دهد. (سجاد علی آبادی / دبیرستان فرهنگ)
۱۱. نیکوکاری، الماسی است که خود را به اندازه تمام افراد جهان، قسمت می‌کند تا هیچ‌کس از فقر نرنجد. (آریا باقری / دبیرستان فرهنگ)
۱۲. نیکوکاری، الماسی است که دستان نیازمندان را پر از نور می‌کند. (علی رضایی / دبیرستان فرهنگ)
۱۳. نیکوکاری، الماسی است که قیمت‌گذاری بر روی آن بی‌معنا است. (سینا رفیعی / دبیرستان فرهنگ)
۱۴. نیکوکاری، الماسی است که کسی قیمت آن را نمی‌داند. (امیرمحمد قنبری / دبیرستان فرهنگ)
۱۵. نیکوکاری، الماسی است که می‌خواهد رایگان باشد تا همه از نور آن بهره‌مند شوند. (محمدجواد گائینی / دبیرستان فرهنگ)
۱۶. نیکوکاری، الماسی است که نمی‌شود بر آن عیاری مشخص کرد. (حمیدرضا توکلی / دبیرستان فرهنگ)
۱۷. نیکوکاری، الماسی است که همه زغال‌ها را طلا می‌کند. (علی حبیبی / دبیرستان فرهنگ)
۱۸. نیکوکاری، انسانی است که ابلیس بر او سجده می‌کند. (مهیار حامدی کیا / دبیرستان امام صادق)
۱۹. نیکوکاری، انسانی است که ایران را برای زندگی انتخاب می‌کند. (محمدرضا آمره‌ای / دبیرستان امام صادق)
۲۰. نیکوکاری، انسانی است که به بخشندگی امام رضا است. (علی خوشدونی / دبیرستان امام صادق)
۲۱. نیکوکاری، انسانی است که به فداکاری امام حسین است. (محمدصادق عبدالحی / دبیرستان امام صادق)

۲۲. نیکوکاری، انسانی است که به مهربانی رسول الله است. (سید رضا منتظری / دبیرستان امام صادق)
۲۳. نیکوکاری، انسانی است که چهره اش همیشه نورانی است. (عباس حیدر توحیدی / پاکستان)
۲۴. نیکوکاری، انسانی است که حاتم طایی، پیشش گدا است. (حسین حسینی / دبیرستان امام صادق)
۲۵. نیکوکاری، انسانی است که حتماً در انتخابات ها رأی می آورد. (محمد مهدی قاسمی قمی / دبیرستان امام صادق)
۲۶. نیکوکاری، انسانی است که حتماً عاشق است. (محمد رضا یزدان پناهی / دبیرستان امام صادق)
۲۷. نیکوکاری، انسانی است که خدا از خلقتش خوشحال است. (علی حیاتی / دبیرستان امام صادق)
۲۸. نیکوکاری، انسانی است که در خانه را می زند و کمک های خود را پشت در می گذارد و می رود. (محمد معین نادری قمی / دبیرستان امام صادق)
۲۹. نیکوکاری، انسانی است که در خانه اش بر روی همه باز است. (محمد رضا نوروزی / دبیرستان امام صادق)
۳۰. نیکوکاری، انسانی است که زیباتر از یوسف نبی است. (علی شوندی / دبیرستان امام صادق)
۳۱. نیکوکاری، انسانی است که گلش را با عشق سرشته اند. (محمد هادی پروانه / دبیرستان امام صادق)
۳۲. نیکوکاری، انسانی است که هزاران دست خیر بر تن دارد. (محمد مبین یاری / دبیرستان امام صادق)
۳۳. نیکوکاری، پدری است که «بابا نان داد» را هم یاد می دهد و هم عمل می کند. (سید علیرضا داوود الموسوی / دبیرستان فرهنگ)
۳۴. نیکوکاری، پدری است که اجازه نمی دهد هیچ کودکی، گرسنه سر بر بالین گذارد. (محمد مهدی هاشمی / دبیرستان امام صادق)
۳۵. نیکوکاری، پدری است که با وجود او، هیچ کس، احساس یتیمی نمی کند. (محمد مهدی نعمتی / دبیرستان امام صادق)
۳۶. نیکوکاری، پدری است که با وجود تمام خستگی ها با لب خندان به خانه می آید. (محمد مبین یاری / دبیرستان امام صادق)
۳۷. نیکوکاری، پدری است که برای به دست آوردن لقمه ای، نان کسی را آجر نمی کند. (محمد مهدی قرایی / دبیرستان امام صادق)
۳۸. نیکوکاری، پدری است که برای همه پدری می کند و آب و نان می دهد. (علیرضا عسگری / دبیرستان فرهنگ)
۳۹. نیکوکاری، پدری است که به همه نان می دهد. (محمد جواد حیدرزاده / دبیرستان امام صادق)
۴۰. نیکوکاری، پدری است که بین من و یتیمان همسایه، فرقی نمی گذارد. (سید محمد کاظم روحانی / دبیرستان فرهنگ)
۴۱. نیکوکاری، پدری است که تا ترم آخر دانشگاه، برایمان آب می آورد. (مهیار حامدی کیا / دبیرستان امام صادق)
۴۲. نیکوکاری، پدری است که حتماً بابای من است. (علی ذوقی / دانشگاه فرهنگیان)
۴۳. نیکوکاری، پدری است که حتی بر سر فرزند ناخلف هم دست می کشد. (حسن رحمانی / دانشگاه فرهنگیان)
۴۴. نیکوکاری، پدری است که خودش گرسنه می خوابد تا فرزندش سیر باشد. (مهدی هفته خانک / دانشگاه فرهنگیان)
۴۵. نیکوکاری، پدری است که دستانش پینه دارد. (محمد مهدی قاسمی قمی / دبیرستان امام صادق)
۴۶. نیکوکاری، پدری است که دوست و دشمن، تحسینش می کنند، مانند حضرت علی. (علی هادی گشایش / دانشگاه فرهنگیان)
۴۷. نیکوکاری، پدری است که روز به روز به بزرگی سفره هایش افزوده می شود. (علیرضا پرستویی / دبیرستان فرهنگ)
۴۸. نیکوکاری، پدری است که زحمت زندگی را به تنهایی به دوش می کشد. (امیر محمد قنبری / دبیرستان فرهنگ)
۴۹. نیکوکاری، پدری است که عرق می ریزد تا فرزندانش اشک نریزند. (علی زندی / دبیرستان فرهنگ)
۵۰. نیکوکاری، پدری است که فرزندان قد و نیم قد را یکسان دوست دارد. (محمد معین نادری قمی / دبیرستان امام صادق)
۵۱. نیکوکاری، پدری است که کوه مشکلات را به کاه تبدیل می کند. (محمد عرفان دلیریان / دبیرستان فرهنگ)
۵۲. نیکوکاری، پدری است که کوه و کاه، برایش فرق ندارد. (علی خراسانی / دبیرستان فرهنگ)
۵۳. نیکوکاری، پدری است که میراثش بهشت است. (محمد حسام آقامیرزایی / دبیرستان امام صادق)
۵۴. نیکوکاری، پدری است که نان را به همراه پنیر و گردو می آورد. (علی قانع عزآبادی / دبیرستان امام صادق)
۵۵. نیکوکاری، پدری است که همیشه خودش نان می گیرد. (علی خوشدونی / دبیرستان امام صادق)
۵۶. نیکوکاری، پدری است که همیشه سر سفره اش، دعای مردم هست. (شهاب الدین عسگری زاده / دبیرستان امام صادق)
۵۷. نیکوکاری، پدری است که هیچ وقت، دست خالی به خانه بازمی گردد. (حمیدرضا جامی / دانشگاه فرهنگیان)
۵۸. نیکوکاری، پدری است که هیچ وقت، کودکی درون خود را با کتک تربیت نمی کند. (آریا باقری / دبیرستان فرهنگ)
۵۹. نیکوکاری، پدری است که هیچ وقت، کولر را خاموش نمی کند. (امیر حسین گلپور / دبیرستان امام صادق)
۶۰. نیکوکاری، پدری است که وقتی او را داریم، انگار همه دنیا را داریم. (شبیبه رضا قمی / هندوستان)
۶۱. نیکوکاری، پدری است که یک تنه در برابر همه مشکلات می ایستد. (محمد رضا یزدان پناه / دبیرستان امام صادق)

۶۲. نیکوکاری، پنجره‌ای است که از پشت آن، همیشه بهار، قابل دیدن است. (سامان شجاعی / دبیرستان فرهنگ)
۶۳. نیکوکاری، پنجره‌ای است که بر روی آرزوهای جوانان، بسته نیست. (علیرضا نجفی زاده / دبیرستان امام صادق)
۶۴. نیکوکاری، پنجره‌ای است که بعد از برخورد توپ فوتبال نمی‌شکند. (ابوالفضل فرجی / دبیرستان امام صادق)
۶۵. نیکوکاری، پنجره‌ای است که خود را می‌شکند تا مانعی میان لیلی و مجنون نباشد. (سید امیرعباس شبیری / دبیرستان فرهنگ)
۶۶. نیکوکاری، پنجره‌ای است که در هنگام باران گلوله‌های جنگی، بسته می‌ماند. (محمدحسین خاکبازان / دبیرستان امام صادق)
۶۷. نیکوکاری، پنجره‌ای است که دیوار به شفافیتش غبطه می‌خورد. (محمدرضا فراهانی / دانشگاه فرهنگیان)
۶۸. نیکوکاری، پنجره‌ای است که سپهری درباره آن سرود: پشت دریاها شهری است که در آن پنجره‌ها رو به نیکی باز است. (علیرضا نکونام / دبیرستان امام صادق)
۶۹. نیکوکاری، پنجره‌ای است که قطعاً به روی بهشت باز می‌شود. (علیرضا کاظمی / دبیرستان فرهنگ)
۷۰. نیکوکاری، پنجره‌ای است که مانع وارد شدن باد سرد فقر به خانه می‌شود. (علی فلکی / دبیرستان امام صادق)
۷۱. نیکوکاری، پنجره‌ای است که نمی‌گذارد خوشبختی از آن بیرون برود. (حمیدرضا توکلی / دبیرستان فرهنگ)
۷۲. نیکوکاری، پنجره‌ای است که همیشه دلباز است. (محمدرامیز جلالی / دبیرستان فرهنگ)
۷۳. نیکوکاری، پنجره‌ای است که همیشه رو به آزادی باز می‌شود. (محسن فتح‌الله‌ای آرائی / دانشگاه فرهنگیان)
۷۴. نیکوکاری، پنجره‌ای است که همیشه رو به بهشت زیبا، باز است. (میثم ولیزاده / دانشگاه فرهنگیان)
۷۵. نیکوکاری، پنجره‌ای است که هیچ ذهنی را تاریک رها نمی‌کند. (علیرضا عیوضی / دبیرستان فرهنگ)
۷۶. نیکوکاری، خانه‌ای است که به وسعت بهشت است. (شهاب‌الدین عسگری زاده / دبیرستان امام صادق)
۷۷. نیکوکاری، خانه‌ای است که در و دیوارش از جنس عشق و محبت است. (علی شوندی / دبیرستان امام صادق)
۷۸. نیکوکاری، خانه‌ای است که سقفش نم نمی‌دهد. (محمد مهدی قاسمی قمی / دبیرستان امام صادق)
۷۹. نیکوکاری، خانه‌ای است که سقفی به بلندای آسمان دارد. (محمد مبین یاری / دبیرستان امام صادق)
۸۰. نیکوکاری، خانه‌ای است که هیچ زلزله‌ای، آن را نمی‌لرزاند. (محمدحسام آقامیرزایی / دبیرستان امام صادق)
۸۱. نیکوکاری، خودکاری است که از اقیانوس معرفت، جوهر می‌گیرد. (مصطفی سپهر نیا / دانشگاه فرهنگیان)
۸۲. نیکوکاری، خودکاری است که از زندگی فقرا می‌نویسد. (سید علی اصغر امینی / دانشگاه فرهنگیان)
۸۳. نیکوکاری، خودکاری است که جوهر عشق را ترویج می‌کند. (محمد چهرقانی / دانشگاه فرهنگیان)
۸۴. نیکوکاری، خودکاری است که جوهرش بی‌نهایت می‌نویسد. (حمیدرضا جامی / دانشگاه فرهنگیان)
۸۵. نیکوکاری، خودکاری است که جوهرش را در راه عدالت مصرف می‌کند. (علی هادی گشایش / دانشگاه فرهنگیان)
۸۶. نیکوکاری، خودکاری است که چک‌هایی را امضا می‌کند که گره از کار فقرا بگشاید. (رضا شبانی / دانشگاه فرهنگیان)
۸۷. نیکوکاری، خودکاری است که در پایان نسخه‌ها در داروخانه می‌نویسد: هزینه این نسخه پرداخت شده است. (عرفان خانعلی زاده / دانشگاه فرهنگیان)
۸۸. نیکوکاری، خودکاری است که در دستان پزشکان برای سلامتی بیماران، هنرنمایی می‌کند. (علی سالمی / دانشگاه فرهنگیان)
۸۹. نیکوکاری، خودکاری است که در صفحه روزگار، خطی ماندگار به یادگار می‌گذارد. (محمد رضا فراهانی / دانشگاه فرهنگیان)
۹۰. نیکوکاری، خودکاری است که در وسط نوشتن خاطرات عاشقانه تمام نمی‌شود. (محمد رضا زمزم / دبیرستان امام صادق)
۹۱. نیکوکاری، خودکاری است که فقط برای امضای «عدم شکایت» جوهر دارد. (محمدحسین محبوبی / دانشگاه فرهنگیان)
۹۲. نیکوکاری، خودکاری است که فقط شعر عاشقانه می‌نویسد. (حسن رحمانی / دانشگاه فرهنگیان)
۹۳. نیکوکاری، خودکاری است که همیشه روان می‌نویسد. (حامد مهدیان / دانشگاه فرهنگیان)
۹۴. نیکوکاری، خورشیدی است که از آن بالابالاها نیازهای این پایینی‌ها را می‌فرستد. (امیرحسین باقری / دبیرستان امام صادق)
۹۵. نیکوکاری، خورشیدی است که او به دور زمین می‌چرخد. (علی خوشدونی / دبیرستان امام صادق)
۹۶. نیکوکاری، خورشیدی است که با لب‌های داغ، بوسه به گونه سرد یتیمان می‌زند. (محمدجواد سهرابی / دبیرستان فرهنگ)
۹۷. نیکوکاری، خورشیدی است که با ماه رقابت نمی‌کند و همیشه در آسمان می‌ماند. (محمد معین نادری / دبیرستان امام صادق)
۹۸. نیکوکاری، خورشیدی است که با وجود او، کهکشان‌ها دیگر به ستاره دومی احتیاج ندارند. (مهیار حامدی کیا / دبیرستان امام صادق)
۹۹. نیکوکاری، خورشیدی است که بر آسمان همیشه شب یتیمان، مانند مادری مهربان می‌تابد. (محمدحسین خاکبازان / دبیرستان امام صادق)
۱۰۰. نیکوکاری، خورشیدی است که بر خانه‌های جنوب شهر هم می‌تابد. (رضا صفرین / دبیرستان فرهنگ)

۱۰۱. نیکوکاری، خورشیدی است که بر فطرت مردم تاثیر می‌گذارد. (علیرضا گوهری / دبیرستان امام صادق)
۱۰۲. نیکوکاری، خورشیدی است که بسیاری بیماری‌ها را ریشه کن کرده است. (مرتضی عباسی مطلق / دبیرستان امام صادق)
۱۰۳. نیکوکاری، خورشیدی است که به خوشه‌های طلایی گندم، برکت بیشتر می‌دهد. (علی سالمی / دانشگاه فرهنگیان)
۱۰۴. نیکوکاری، خورشیدی است که پول مردم را طلا می‌کند. (شبهه رضا قمی / هندوستان)
۱۰۵. نیکوکاری، خورشیدی است که تا ابد، چراغش روشن است. (مهیار حامدی کیا / دبیرستان امام صادق)
۱۰۶. نیکوکاری، خورشیدی است که تاریکی شهر را برای همیشه پاک می‌کند. (علی زندی / دبیرستان فرهنگ)
۱۰۷. نیکوکاری، خورشیدی است که خودش را پشت کوه، قایم نمی‌کند. (محمد رضا زمزم / دبیرستان امام صادق)
۱۰۸. نیکوکاری، خورشیدی است که درمانگاه رایگان شبانه روزی دارد. (سید محمدصادق طباطبایی کیا / دانشگاه فرهنگیان)
۱۰۹. نیکوکاری، خورشیدی است که دمای تمام سیارات را یکسان می‌کند. (علیرضا نکونام / دبیرستان امام صادق)
۱۱۰. نیکوکاری، خورشیدی است که دو برابر کار می‌کند تا رفتگرها در شب، سردشان نشود. (مهدی مرادی / دبیرستان امام صادق)
۱۱۱. نیکوکاری، خورشیدی است که دو طرف زمین را هم روشن می‌کند. (محمد مهدی نعمتی / دبیرستان امام صادق)
۱۱۲. نیکوکاری، خورشیدی است که شب به ما پشت نمی‌کند. (علی بیطرفان / دانشگاه فرهنگیان)
۱۱۳. نیکوکاری، خورشیدی است که شب را به فراموشی می‌سپارد. (شبهه رضا قمی / هندوستان)
۱۱۴. نیکوکاری، خورشیدی است که شب و روز را بی معنی کرده است. (محمد جواد گائینی / دبیرستان فرهنگ)
۱۱۵. نیکوکاری، خورشیدی است که شب‌ها هم می‌تابد. (محمد رضا آمره‌ای / دبیرستان امام صادق)
۱۱۶. نیکوکاری، خورشیدی است که عاشقانه می‌تابد. (محمدصادق محمدی / دانشگاه فرهنگیان)
۱۱۷. نیکوکاری، خورشیدی است که قدرت خود را به رُخ پیرمرد بارکش در گرمای ظهر نمی‌کشد. (سید علیرضا داوود الموسوی / دبیرستان فرهنگ)
۱۱۸. نیکوکاری، خورشیدی است که منظومه شمسی به دورش می‌چرخد. (محمد رضا فراهانی / دانشگاه فرهنگیان)
۱۱۹. نیکوکاری، خورشیدی است که می‌توانیم درجه گرمایش را تنظیم کنیم. (محمد مهدی مرتضوی منش / دبیرستان فرهنگ)
۱۲۰. نیکوکاری، خورشیدی است که نور محبتش به کهکشان‌های دور دست هم می‌رسد. (علیرضا حیدری فرد / دانشگاه فرهنگیان)
۱۲۱. نیکوکاری، خورشیدی است که همه دورش می‌گردند. (محمد رضا کبیری / دانشگاه فرهنگیان)
۱۲۲. نیکوکاری، خورشیدی است که همیشه روز را بر زمین حکمفرما می‌کند. (ابوالفضل نجفی فرد / دانشگاه فرهنگیان)
۱۲۳. نیکوکاری، خورشیدی است که هیچ وقت، پشت ابرها پنهان نمی‌شود. (مهدی نجفی / دبیرستان امام صادق)
۱۲۴. نیکوکاری، خورشیدی است که هیچ وقت، غروب نمی‌کند. (وحید مظاهری فرد / دبیرستان امام صادق)
۱۲۵. نیکوکاری، خورشیدی است که ویتامین ایمان به خدا را رایگان توزیع می‌کند. (سجاد صادقی نیا / دبیرستان امام صادق)
۱۲۶. نیکوکاری، خورشیدی است که ویتامین دی مورد نیاز جهان را رایگان تأمین می‌کند. (علیرضا حسین نژاد / دبیرستان فرهنگ)
۱۲۷. نیکوکاری، درختی است که باغبانش خدا است و میوه‌اش جاودانگی. (مهیار حامدی کیا / دبیرستان امام صادق)
۱۲۸. نیکوکاری، درختی است که سرو همیشه سبز و ماندگار، پیش او حقیر است. (محمد معین نادری / دبیرستان امام صادق)
۱۲۹. نیکوکاری، درختی است که شاخه‌هایش را تا در خانه‌های نیازمندان می‌گستراند. (محمد مهدی قرایی / دبیرستان امام صادق)
۱۳۰. نیکوکاری، درختی است که همیشه بر سرمان سایه می‌افکند. (آتوشی ناکانه / ژاپن)
۱۳۱. نیکوکاری، درختی است که همیشه میوه‌های خوشمزه دارد. (عباس حیدر توحیدی / پاکستان)
۱۳۲. نیکوکاری، درختی است که همیشه و در همه جور آب و هوایی رشد می‌کند. (مهدی نجفی / دبیرستان امام صادق)
۱۳۳. نیکوکاری، دریایی است که آبش به شیرینی عسل است. (مهدی کشاورز / دبیرستان امام صادق)
۱۳۴. نیکوکاری، دریایی است که اقیانوس‌ها گنجایش لطفش را ندارند. (مهیار حامدی کیا / دبیرستان امام صادق)
۱۳۵. نیکوکاری، دریایی است که امواج پر خروشش را به بیابان‌ها هم می‌فرستد. (محمد مهدی هاشمی / دبیرستان امام صادق)
۱۳۶. نیکوکاری، دریایی است که امواجش از هر قرص آرامش بخشی، آرام بخش تر است. (محمدصادق معصومیان / دانشگاه فرهنگیان)
۱۳۷. نیکوکاری، دریایی است که به پرندگان هم اجازه لانه ساختن می‌دهد. (محمد رضا فراهانی / دانشگاه فرهنگیان)
۱۳۸. نیکوکاری، دریایی است که در ساحل معرفتش شنا می‌کنیم. (علیرضا نکونام / دبیرستان امام صادق)
۱۳۹. نیکوکاری، دریایی است که دل فرزندان ماهیگیران را پریشان نمی‌کند. (محمد مهدی قرایی / دبیرستان امام صادق)
۱۴۰. نیکوکاری، دریایی است که رزق هزاران مخلوق را بی منت می‌دهد. (علیرضا حیدری فرد / دانشگاه فرهنگیان)

۱۴۱. نیکوکاری، دریایی است که زمین را غرق نیکی می‌کند. (محمدامین جانقربان / دبیرستان امام صادق)
۱۴۲. نیکوکاری، دریایی است که ساحل ندارد. (محمدبین یاری / دبیرستان امام صادق)
۱۴۳. نیکوکاری، دریایی است که عظمتش را بر سر صاحبان قدرت می‌کوبد تا به فریاد مظلومان برسند. (مهدی باقری / دانشگاه فرهنگیان)
۱۴۴. نیکوکاری، دریایی است که عمقش به وسعت آسمان است. (محمد مهدی قاسمی قمی / دبیرستان امام صادق)
۱۴۵. نیکوکاری، دریایی است که گنج‌های درونش را بی‌دریغ آشکار می‌کند. (سید رضا منتظری / دبیرستان امام صادق)
۱۴۶. نیکوکاری، دریایی است که ماهیانش از انسان‌ها سعادتمندترند. (مهیار حامدی کیا / دبیرستان امام صادق)
۱۴۷. نیکوکاری، دریایی است که ماهیانش را نذر شکم مظلومان جهان می‌کند. (محمدحسین خاکبازان / دبیرستان امام صادق)
۱۴۸. نیکوکاری، دریایی است که مروارید و صدف ارزان به همه می‌دهد. (علی هادی گشایش / دانشگاه فرهنگیان)
۱۴۹. نیکوکاری، دریایی است که همه را از ثروت خود بهره‌مند می‌کند. (محمد مهدی ولی / دبیرستان امام صادق)
۱۵۰. نیکوکاری، دریایی است که وسعتش، شمال تا جنوب دنیا را فراگرفته است. (محمدحسام آقامیرزایی / دبیرستان امام صادق)
۱۵۱. نیکوکاری، رنگین‌کمانی است که برای نمایان شدن، نیازی به باران ندارد. (محمد رضا کلهری / دبیرستان فرهنگ)
۱۵۲. نیکوکاری، رنگین‌کمانی است که می‌توانی سوار بر آن تا آسمان پرواز کنی. (مهیار حامدی کیا / دبیرستان امام صادق)
۱۵۳. نیکوکاری، ساعتی است که اجازه اتلاف وقت به ما نمی‌دهد. (روح الله میرصالحی / دبیرستان فرهنگ)
۱۵۴. نیکوکاری، ساعتی است که آرام می‌گذرد تا لذت در کنار پدر و مادر بودن را بیشتر درک کنیم. (میلاذ فرازنده / دبیرستان امام صادق)
۱۵۵. نیکوکاری، ساعتی است که آرام می‌گذرد تا ما قدر لحظات با هم بودن را بدانیم. (محمد رضا رضایی / دبیرستان امام صادق)
۱۵۶. نیکوکاری، ساعتی است که از ثانیه ثانیه‌اش، صدای عشق به گوش می‌رسد. (امیر محمد قنبری / دبیرستان فرهنگ)
۱۵۷. نیکوکاری، ساعتی است که باعث عقب‌افتادگی کسی نمی‌شود. (سینا رصافیان / دبیرستان امام صادق)
۱۵۸. نیکوکاری، ساعتی است که برای یک زندانی محکوم به اعدام، عذاب‌آور نمی‌شود. (سید علیرضا داوود الموسوی / دبیرستان فرهنگ)
۱۵۹. نیکوکاری، ساعتی است که بعضی وقت‌ها خرگوش‌وار و بعضی وقت‌ها لاکپشت‌وار حرکت می‌کند. (محمد علی فهیمی نیک / دبیرستان فرهنگ)
۱۶۰. نیکوکاری، ساعتی است که تلف شدن وقت را به صاحبش هشدار می‌دهد. (سید محمدصادق طباطبایی کیا / دانشگاه فرهنگیان)
۱۶۱. نیکوکاری، ساعتی است که تیک‌تاک آن، مزاحم هیچ‌کس نیست. (حسین آرام بن / دبیرستان فرهنگ)
۱۶۲. نیکوکاری، ساعتی است که در لحظات غمناک، زودتر می‌گذرد. (محمدجواد جوکار / دانشگاه فرهنگیان)
۱۶۳. نیکوکاری، ساعتی است که در موقع لزوم، خواب می‌ماند. (حسن محمدی / دانشگاه فرهنگیان)
۱۶۴. نیکوکاری، ساعتی است که روی دقایق مهربانی می‌ماند. (علی حکمی / دبیرستان امام صادق)
۱۶۵. نیکوکاری، ساعتی است که زمان سرما را برای بی‌خانمان‌ها کوتاه‌تر می‌کند. (علی رضایی / دبیرستان فرهنگ)
۱۶۶. نیکوکاری، ساعتی است که زمان یاری رساندن به محرومان را نشان می‌دهد. (محمد مهدی زارعی / دبیرستان فرهنگ)
۱۶۷. نیکوکاری، ساعتی است که زنگ هشدارش روی نماز صبح بندگان، کوک می‌شود. (آریا باقری / دبیرستان فرهنگ)
۱۶۸. نیکوکاری، ساعتی است که ساعت هفت صبح ندارد. (سید محمد کاظم روحانی / دبیرستان فرهنگ)
۱۶۹. نیکوکاری، ساعتی است که شیرین‌ترین نغمه دنیا را دارد: تیک تاک. (مهیار حامدی کیا / دبیرستان امام صادق)
۱۷۰. نیکوکاری، ساعتی است که صبح جمعه، مزاحم خوابت نمی‌شود. (محمدصادق محمدی / دانشگاه فرهنگیان)
۱۷۱. نیکوکاری، ساعتی است که عمرمان را طولانی می‌کند. (محمدجواد عیسی آبادی / دبیرستان امام صادق)
۱۷۲. نیکوکاری، ساعتی است که فرصت جبران اشتباهات را می‌دهد. (علی قانع عزآبادی / دبیرستان امام صادق)
۱۷۳. نیکوکاری، ساعتی است که کلمه بدقولی را از صفحه روزگار پاک می‌کند. (علیرضا گل‌سرخ / دبیرستان امام صادق)
۱۷۴. نیکوکاری، ساعتی است که گهگاه به عقب هم برمی‌گردد. (محمدحسین عمادی / دانشگاه فرهنگیان)
۱۷۵. نیکوکاری، ساعتی است که گوهر گران‌بهای عمرمان را همیشه به یادمان می‌آورد. (علی زندی / دبیرستان فرهنگ)
۱۷۶. نیکوکاری، ساعتی است که مطابق میل صاحبش زمان را نشان می‌دهد. (سید محمد باقر رئیس کرمی / دانشگاه فرهنگیان)
۱۷۷. نیکوکاری، ساعتی است که نظم را یاد می‌دهد. (شبهه رضا قمی / هندوستان)
۱۷۸. نیکوکاری، ساعتی است که هر ثانیه‌اش با طلا برابری می‌کند. (میثم ولیزاده / دانشگاه فرهنگیان)
۱۷۹. نیکوکاری، ساعتی است که همه را به موقع به قرارهای خود می‌رساند. (محمدصادق عبدالحی / دبیرستان امام صادق)
۱۸۰. نیکوکاری، ساعتی است که همه را زیر بال و پر عقربه‌های خود می‌گیرد. (علیرضا عسگری / دبیرستان فرهنگ)

۱۸۱. نیکوکاری، ساعتی است که همیشه بر وفق مراد می‌چرخد. (علی بیطرفان/ دانشگاه فرهنگیان)
۱۸۲. نیکوکاری، ساعتی است که همیشه برای خدمتگزاری کوک است. (مرتضی عزتی / دانشگاه فرهنگیان)
۱۸۳. نیکوکاری، ساعتی است که همیشه چرخ دنده‌هایش برای کار خوب می‌چرخد. (محمدجواد برخوردار / دانشگاه فرهنگیان)
۱۸۴. نیکوکاری، ساعتی است که همیشه فرصت جبران می‌دهد. (محمدصادق معصومیان / دانشگاه فرهنگیان)
۱۸۵. نیکوکاری، ساعتی است که هیچ‌وقت، برای کار خوب، دیر نیست. (عرفان ابوالهادی / دانشگاه فرهنگیان)
۱۸۶. نیکوکاری، ساعتی است که هیچ‌وقت، عقب نمی‌ماند. (حامد مهدیان / دانشگاه فرهنگیان)
۱۸۷. نیکوکاری، ساعتی است که هیچ‌وقت، هفت صبح را نشان نمی‌دهد. (علی هادی گشایش / دانشگاه فرهنگیان)
۱۸۸. نیکوکاری، ستاره‌ای است که با وجود آن، غیبت خورشید را حس نمی‌کنیم. (علیرضا اسلامی زاد بیدگلی / دانشگاه فرهنگیان)
۱۸۹. نیکوکاری، ستاره‌ای است که بر قوس کهکشان می‌نشیند تا بقیه برایش چشمک بزنند. (مهیار حامدی کیا / دبیرستان امام صادق)
۱۹۰. نیکوکاری، ستاره‌ای است که تمام کهکشان‌ها را بدون توجه به فاصله روشن می‌کند. (محمدجواد گائینی / دبیرستان فرهنگ)
۱۹۱. نیکوکاری، ستاره‌ای است که چراغ خانه بینوایان را روشن می‌کند. (رضا شبیانی / دانشگاه فرهنگیان)
۱۹۲. نیکوکاری، ستاره‌ای است که خورشید را زیر بغلش می‌گذارد. (سید محمدکاظم روحانی / دبیرستان فرهنگ)
۱۹۳. نیکوکاری، ستاره‌ای است که خورشید می‌شود تا همه گرمی را هدیه بگیرند. (محمدحسین محبوبی / دانشگاه فرهنگیان)
۱۹۴. نیکوکاری، ستاره‌ای است که خورشید هم به روشنایی‌اش حسادت می‌کند. (علیرضا عسگری / دبیرستان فرهنگ)
۱۹۵. نیکوکاری، ستاره‌ای است که در آسمان دل انسان می‌روید. (محمدحسین رجایی / دبیرستان فرهنگ)
۱۹۶. نیکوکاری، ستاره‌ای است که در آسمان زندگی معلم‌ها پررنگ است. (محمدرضا فراهانی / دانشگاه فرهنگیان)
۱۹۷. نیکوکاری، ستاره‌ای است که در روشنایی خورشید دیده نمی‌شود، اما همه به یادش هستند. (محمدامین عظیمی طاهری / دبیرستان فرهنگ)
۱۹۸. نیکوکاری، ستاره‌ای است که در شب‌های تیره، راهنمای ماست. (علی خراسانی / دبیرستان فرهنگ)
۱۹۹. نیکوکاری، ستاره‌ای است که درخشش آن، چشم ظالمان را کور می‌کند. (سید رضا منتظری / دبیرستان امام صادق)
۲۰۰. نیکوکاری، ستاره‌ای است که دعا می‌کنم که همه یکی از آن را در آسمان داشته باشند. (بهنام رشید / دبیرستان فرهنگ)
۲۰۱. نیکوکاری، ستاره‌ای است که دورتر از ستاره سهیل است. (سید سجاد میرزازضایی / دانشگاه فرهنگیان)
۲۰۲. نیکوکاری، ستاره‌ای است که راه رسیدن به بهشت را به همه نشان می‌دهد. (مهدی نامدار / دانشگاه فرهنگیان)
۲۰۳. نیکوکاری، ستاره‌ای است که روز هم زیبایی‌اش را نشان می‌دهد. (محمدحسن اشجعی / دانشگاه فرهنگیان)
۲۰۴. نیکوکاری، ستاره‌ای است که شاید خیلی وقت‌ها دیده نمی‌شود، ولی اثرش را می‌گذارد. (علی بختیاری / دانشگاه فرهنگیان)
۲۰۵. نیکوکاری، ستاره‌ای است که کاری می‌کند که همه چیزها مثل ستاره بدرخشند. (مهدی اکبری / دانشگاه فرهنگیان)
۲۰۶. نیکوکاری، ستاره‌ای است که ماه مجلس‌ها می‌شود. (محمدحسین عمادی / دانشگاه فرهنگیان)
۲۰۷. نیکوکاری، ستاره‌ای است که مثل ستاره قطبی راهگشا و راهنماست. (علیرضا حیدری فرد / دانشگاه فرهنگیان)
۲۰۸. نیکوکاری، ستاره‌ای است که مردم فقیر، چشمک‌هایش را فراموش نمی‌کنند. (محمدامین عظیمی طاهری / دبیرستان فرهنگ)
۲۰۹. نیکوکاری، ستاره‌ای است که معنی شب و خورشید را تغییر داده است. (امیرمحمد قنبری / دبیرستان فرهنگ)
۲۱۰. نیکوکاری، ستاره‌ای است که می‌توانیم حتی در روز هم مسیریابی کنیم. (عرفان محدثی / دبیرستان فرهنگ)
۲۱۱. نیکوکاری، ستاره‌ای است که می‌درخشد تا ترس کودک از تاریکی آسمان شب برطرف شود. (محمد مهدی قرایی / دبیرستان امام صادق)
۲۱۲. نیکوکاری، ستاره‌ای است که همه سیارات دور او می‌چرخند. (حسن رحمانی / دانشگاه فرهنگیان)
۲۱۳. نیکوکاری، ستاره‌ای است که همیشه به بینوایان چشمک می‌زند. (حمیدرضا جامی / دانشگاه فرهنگیان)
۲۱۴. نیکوکاری، ستاره‌ای است که هیچ‌گاه پشت ابر تزویر نمی‌رود. (آریا باقری / دبیرستان فرهنگ)
۲۱۵. نیکوکاری، ستاره‌ای است که واسطه ازدواج ماه و خورشید می‌شود. (سید مصطفی صادق الخياط / دانشگاه فرهنگیان)
۲۱۶. نیکوکاری، سفره‌ای است که ابتدا و انتهایش مشخص نیست. (محمدامین عظیمی طاهری / دبیرستان فرهنگ)
۲۱۷. نیکوکاری، سفره‌ای است که از خانه توانمندان به کلبه مستمندان سفر می‌کند. (آریا باقری / دبیرستان فرهنگ)
۲۱۸. نیکوکاری، سفره‌ای است که از عرش تا فرش گسترده شده است. (علیرضا عسگری / دبیرستان فرهنگ)
۲۱۹. نیکوکاری، سفره‌ای است که آسمان به گستردگی آن نیست. (امیرحسین گلپور / دبیرستان امام صادق)
۲۲۰. نیکوکاری، سفره‌ای است که تا خانه‌های حاشیه شهرها هم کشیده می‌شود. (محمد مهدی قرایی / دبیرستان امام صادق)

نیکوکاری، سفره‌ای است که نمی‌خواهد کسی تا کمر برای یافتن غذا در سطل زباله خم شود

۲۲۱. نیکوکاری، سفره‌ای است که مهمانی‌اش دائمی است. (محمد مهدی مرتضوی منش / دبیرستان فرهنگ)
۲۲۲. نیکوکاری، سفره‌ای است که نمی‌خواهد کسی تا کمر برای یافتن غذا در سطل زباله خم شود. (محمدجواد سهرابی / دبیرستان فرهنگ)
۲۲۳. نیکوکاری، سفره‌ای است که هر روز پر برکت‌تر از دیروز است. (علیرضا کاظمی / دبیرستان فرهنگ)
۲۲۴. نیکوکاری، سفره‌ای است که هم غذای روح و هم غذای جان را تامین می‌کند. (علی حبیبی / دبیرستان فرهنگ)
۲۲۵. نیکوکاری، سفره‌ای است که همیشه رنگین است. (سید مصطفی آقازاده / دبیرستان فرهنگ)
۲۲۶. نیکوکاری، سفره‌ای است که یک سرش مشرق و سر دیگرش مغرب است. (مهیار حامدی کیا / دبیرستان امام صادق)
۲۲۷. نیکوکاری، غذایی است که آشپزش خدا است. (سامان شجاعی / دبیرستان فرهنگ)
۲۲۸. نیکوکاری، غذایی است که مثل غذای نذری امام حسین خوشمزه است. (علیرضا کاظمی / دبیرستان فرهنگ)
۲۲۹. نیکوکاری، غذایی است که هیچ وقت از دهان نمی‌افتاد. (محمدعلی براهیمی / دبیرستان فرهنگ)
۲۳۰. نیکوکاری، قلمی است که جلوی ما را می‌گیرد که کلام زشت و بی‌حرمت ننویسیم. (آتسوشی ناکانه / ژاپن)
۲۳۱. نیکوکاری، قلمی است که همیشه از داستان محبت و ایثار می‌نویسد. (عباس حیدر توحیدی / پاکستان)
۲۳۲. نیکوکاری، مادری است که از خار، گل می‌سازد. (علیرضا عسگری / دبیرستان فرهنگ)
۲۳۳. نیکوکاری، مادری است که از مادر، مادرتر نیست. (مهدی اکبری / دانشگاه فرهنگیان)
۲۳۴. نیکوکاری، مادری است که از مادران شهید، درس می‌گیرد. (مهدی نجفی / دبیرستان امام صادق)
۲۳۵. نیکوکاری، مادری است که از محبتش، خارها گل می‌شود. (علی اکبر خاکدوست / دبیرستان امام صادق)
۲۳۶. نیکوکاری، مادری است که اسم فرزندان خود را ثواب می‌گذارد. (محمدجواد حیدرزاده / دبیرستان امام صادق)
۲۳۷. نیکوکاری، مادری است که با وجود او، یتیمان، احساس بی‌پدیری نمی‌کنند. (محمدجواد سهرابی / دبیرستان فرهنگ)
۲۳۸. نیکوکاری، مادری است که بال‌های خود را به تمامی فرزندان بیمار هدیه می‌کند. (آریا باقری / دبیرستان فرهنگ)
۲۳۹. نیکوکاری، مادری است که به معنای واقعی، مادر است. (سید امیرعباس شبیری / دبیرستان فرهنگ)
۲۴۰. نیکوکاری، مادری است که بهشت زیر پایش، فرشش بیش نیست. (محمد مهدی قاسمی قمی / دبیرستان امام صادق)
۲۴۱. نیکوکاری، مادری است که بهشت زیر پایش، کافی نیست. (مهدی کشاورز / دبیرستان امام صادق)
۲۴۲. نیکوکاری، مادری است که جان و جهان را باید برایش فدا کرد. (محمدجواد صیادی وحدت / دبیرستان فرهنگ)
۲۴۳. نیکوکاری، مادری است که چهار قلو می‌زاید. (سید سجاد میرزارضایی / دانشگاه فرهنگیان)
۲۴۴. نیکوکاری، مادری است که حتماً مادر است؛ زیرا این دو از هم جدایی ندارند. (مهدی نجفی / دبیرستان امام صادق)
۲۴۵. نیکوکاری، مادری است که خود گرسنه می‌خواهد تا فرزندانش سیر بخوابند. (محمد مبین یاری / دبیرستان امام صادق)
۲۴۶. نیکوکاری، مادری است که خوراکی‌ها را در کابینت پایین قرار می‌دهد. (علیرضا مظاهری / دبیرستان فرهنگ)
۲۴۷. نیکوکاری، مادری است که دست و پایش را می‌بوسم. (مهدی خرمی / دبیرستان فرهنگ)
۲۴۸. نیکوکاری، مادری است که رنگ فقر را از جهان پاک می‌کند. (محمد رضا زمزم / دبیرستان امام صادق)
۲۴۹. نیکوکاری، مادری است که شاگرد مادران ما است. (محمد شکراللهی / دبیرستان امام صادق)
۲۵۰. نیکوکاری، مادری است که صدای لالایی‌اش به گوش همه جهانیان می‌رسد. (عرفان محدثی / دبیرستان فرهنگ)

۲۵۱. نیکوکاری، مادری است که فرزندان خود را خورشیدوار تربیت می‌کند. (محمدعلی فهیمی نیک / دبیرستان فرهنگ)
۲۵۲. نیکوکاری، مادری است که فرصت تحصیل خود را صرف بچه داری می‌کند. (علیرضا حیدری فرد / دانشگاه فرهنگیان)
۲۵۳. نیکوکاری، مادری است که قطعاً پیر نمی‌شود. (علیرضا کاظمی / دبیرستان فرهنگ)
۲۵۴. نیکوکاری، مادری است که کسی حسرت گرمی دستانش را ندارد. (علیرضا خطیر آقاجانی / دبیرستان امام صادق)
۲۵۵. نیکوکاری، مادری است که محبتش بیش از همه محسوس است. (علی زندی / دبیرستان فرهنگ)
۲۵۶. نیکوکاری، مادری است که مهرش را میان فرزندان عادلانه تقسیم می‌کند. (محمد مهدی هاشمی / دبیرستان امام صادق)
۲۵۷. نیکوکاری، مادری است که می‌داند که برای مادر بودن باید صفات خدا داشت. (محمد امین عظیمی طاهری / دبیرستان فرهنگ)
۲۵۸. نیکوکاری، مادری است که نصف شب برای شیر دادن به فرزند از خواب شیرین بیدار می‌شود. (ابوالفضل فرجی / دبیرستان امام صادق)
۲۵۹. نیکوکاری، مادری است که نیکوکاری در مقایسه با او، باید کاسه و کوزه خود را جمع کند. (غفران غفاری / دبیرستان فرهنگ)
۲۶۰. نیکوکاری، مادری است که همه مديونش هستند. (رضا صفری / دبیرستان فرهنگ)
۲۶۱. نیکوکاری، مادری است که همیشه دلش شور می‌زند. (محسن فتح‌اللهی آرانی / دانشگاه فرهنگیان)
۲۶۲. نیکوکاری، مادری است که همیشه نمونه است. (محمدحسین مخلص / دانشگاه فرهنگیان)
۲۶۳. نیکوکاری، مادری است که هوای ترنم عشقش، آسمان را لبریز می‌کند. (مهیار حامدی کیا / دبیرستان امام صادق)
۲۶۴. نیکوکاری، مادری است که هیچ‌وقت پیر نمی‌شود. (محمدعلی براهیمی / دبیرستان فرهنگ)
۲۶۵. نیکوکاری، ماشینی است که تابلوی مستقیم بهشت بر آن نصب است. (محمدجواد حیدرزاده / دبیرستان امام صادق)
۲۶۶. نیکوکاری، ماشینی است که چرخش تا ابد می‌چرخد. (محمدهادی پروانه / دبیرستان امام صادق)
۲۶۷. نیکوکاری، ماشینی است که سفر آرامی برایمان هدیه می‌دهد. (عباس حیدر توحیدی / پاکستان)
۲۶۸. نیکوکاری، ماشینی است که سوختش از جنس محبت است. (علی شوندی / دبیرستان امام صادق)
۲۶۹. نیکوکاری، ماشینی است که کرایه‌اش صلواتی است. (محمد مبین یاری / دبیرستان امام صادق)
۲۷۰. نیکوکاری، ماشینی است که محدودیت مکانی و زمانی ندارد. (شهاب‌الدین عسگری زاده / دبیرستان امام صادق)
۲۷۱. نیکوکاری، ماشینی است که مسیر حرکتش در آسمان‌ها است. (محمدحسام آقامیرزایی / دبیرستان امام صادق)
۲۷۲. نیکوکاری، ماشینی است که همه را زود به مقصد می‌رساند. (علی حیاتی / دبیرستان امام صادق)
۲۷۳. نیکوکاری، میوه‌ای است که با خوردنش به بهشت بازمی‌گردیم. (محمدجواد عیسی آبادی / دبیرستان امام صادق)
۲۷۴. نیکوکاری، میوه‌ای است که به همگان اثبات کرده که خوبی میوه به قیمت آن نیست. (سید امیرعباس شبیری / دبیرستان فرهنگ)
۲۷۵. نیکوکاری، میوه‌ای است که چهار فصل است. (سید محمد صالح اسدی / دبیرستان فرهنگ)
۲۷۶. نیکوکاری، میوه‌ای است که خوردنش سلامت انسان‌ها را تضمین می‌کند. (محمدهادی پروانه / دبیرستان امام صادق)
۲۷۷. نیکوکاری، میوه‌ای است که در تمام سال بر شاخه درختان آویزان است. (حمیدرضا توکلی / دبیرستان فرهنگ)
۲۷۸. نیکوکاری، میوه‌ای است که در دستان کودکی قرار می‌گیرد که تنها آرزویش گاز زدن یک سیب است. (محمدحسین خاکبازان / دبیرستان امام صادق)
۲۷۹. نیکوکاری، میوه‌ای است که شیرینی‌اش را از قرآن دارد. (شهاب‌الدین عسگری زاده / دبیرستان امام صادق)
۲۸۰. نیکوکاری، میوه‌ای است که قطعاً زمینی نیست. (متین رضازاده / دبیرستان فرهنگ)
۲۸۱. نیکوکاری، میوه‌ای است که کسی را از لذت خوردنش محروم نمی‌کند. (محمد مبین یاری / دبیرستان امام صادق)
۲۸۲. نیکوکاری، میوه‌ای است که مانند انار شب یلدا خوش‌رنگ و خوش‌مزه است. (محمد مهدی مرتضوی منش / دبیرستان فرهنگ)
۲۸۳. نیکوکاری، میوه‌ای است که مانند انار، دانه‌های بهشتی دارد. (مهدی کشاورز / دبیرستان امام صادق)
۲۸۴. نیکوکاری، میوه‌ای است که منبع تمام ویتامین‌ها و علاج بیماری‌هاست. (سید محمد امید هاشمی / دبیرستان فرهنگ)
۲۸۵. نیکوکاری، میوه‌ای است که هدیه‌اش جاودانگی است. (محمد رضا احمدی / دبیرستان فرهنگ)
۲۸۶. نیکوکاری، میوه‌ای است که هسته‌اش خورشید است. (مهیار حامدی کیا / دبیرستان امام صادق)
۲۸۷. نیکوکاری، میوه‌ای است که همیشه مفید و ارزان و در دسترس است مثل سیب. (مهدی نجفی / دبیرستان امام صادق)
۲۸۸. نیکوکاری، میوه‌ای است که هیچ‌وقت به سردخانه نمی‌رود. (امیررضا مقیمی یزدی / دبیرستان فرهنگ)
۲۸۹. نیکوکاری، میوه‌ای است که هیچ‌وقت، رنگِ کپک به خود نمی‌بیند. (محمد رضا زمزم / دبیرستان امام صادق)

در فرهنگستان زبان و ادب فارسی حدود شصت هزار واژه در علوم مختلف معادل‌سازی شده‌اند که بیش از دوهزار واژه از این مجموعه، مثل واژه‌های حوزه رایانه، واژه‌های عمومی هستند و دیگر واژه‌ها در خدمت علم هستند. مجله ادبی «شب‌شعر» به تهیه‌کنندگی کوروش انصاری و با محوریت بررسی شعر فارسی و در حوزه ادبیات، هر دوشنبه‌شب، ساعت ۲۳ از شبکه چهار سیما پخش می‌شود.

رئیس فرهنگستان - در برنامه «شب‌شعر» <http://apll.ir/1397/11/24/>

رئیس فرهنگستان در برنامه «شب‌شعر»

دوشنبه، بیست و دوم بهمن‌ماه ۱۳۹۷، دکتر غلامعلی حداد عادل، رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی، و محمدصادق رحمانیان، مدیر رادیو فرهنگ، میهمانان برنامه «شب‌شعر» در موضوع «شعر و هنر انقلاب» بودند.

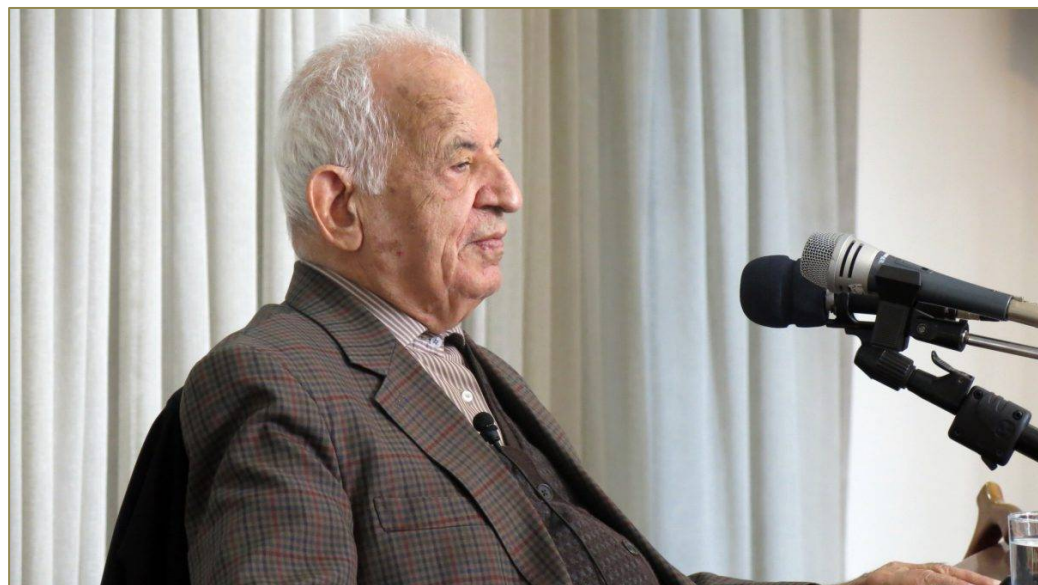
در این برنامه دکتر حداد عادل پس از تبریک چهلمین سالروز پیروزی انقلاب، در سخنانی به مسئله زبان اشاره کرد و با تأکید بر اینکه زبان هر ملت از عناصر تعریف هر ملت است اظهار کرد: این مردم هستند که زبان را رشد داده‌اند. در این فارسی نو که ما امروز به آن صحبت می‌کنیم، رودکی سرسلسله است و فردوسی حق بزرگی به گردن زبان فارسی دارد.

رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی در ادامه گفت: ادبیات زبان هنری شده است. خصوصیت شعر حفظ زبان است. شعر نوعی رسانه است و زبان را خالص می‌کند. شعر با مردم ایران رابطه‌ای ناگسستنی دارد و خیلی از بزرگان و مقام‌داران برای ابراز وجود شعر می‌گفتند.

وی سپس افزود: این شعر است که می‌تواند ایران را جهانی کند. بسیاری از تحصیل کرده‌های دانشگاهی حتی یک بیت شعر در حافظه ندارند. علت دوری از شعر به آموزش و پرورش بازمی‌گردد. در ادبیات حافظه و محفوظات یک رکن است. در این ۴۰ سال به جز امام راحل و آیت‌الله خامنه‌ای چه کسی از مسئولان را می‌شناسید که اهل شعر باشند؟ این دلیل کم‌توجهی به شعر است. دکتر حداد عادل همچنین در مورد شعر انقلاب اظهار کرد: بعد از انقلاب در شعر فارسی تحول سبکی نیز پیدا شد. بیدل قبل از انقلاب مهجور بود، اما امروز مطرح شده است. شعارها شیپور انقلاب بودند و شعر رسانه بودن خود را در تظاهرات نشان داد. درون‌مایه شعر با انقلاب عوض شد. شعر بعد از انقلاب شعر تعالی‌گراست.

وی در بخش دیگری از سخنان خود، با گله از مجریان صداوسیما به جهت استفاده بی‌مورد از کلمات غیرفارسی، از آن‌ها خواست تا بی‌دلیل از این کلمات استفاده نکنند.

دکتر حداد عادل در ادامه برخی از خدمات انقلاب به زبان فارسی را برشمرد که از جمله آن‌ها یکسان‌سازی زبان آموزش بود. وی در این باره گفت:

هشتاد و سومین نشست ماهانه فرهنگستان

دوشنبه، بیست و نهم بهمن‌ماه ۱۳۹۷، هشتاد و سومین نشست ماهانه فرهنگستان زبان و ادب فارسی برگزار شد. در این نشست دکتر مهدی محقق، عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی، در موضوع «انجمن ترویج زبان فارسی ایران گذشته، حال، آینده» سخنرانی کرد.

دکتر محقق در ابتدا به معرفی انجمن استادان زبان فارسی پرداخت و اظهار کرد: انجمن استادان زبان و ادبیات فارسی در سال ۱۳۵۰ به‌وسیله بیست تن از استادان زبان و ادبیات فارسی کشور تأسیس شد و در سال ۱۳۵۱ به ثبت رسید. اهداف این انجمن عبارت بود از: ایجاد و تحکیم روابط علمی و تحقیقاتی بین استادان زبان و ادبیات فارسی؛ کوشش در افزودن دانش و اطلاعات مدرسان زبان و ادبیات فارسی و آشنا ساختن آنان با تازه‌ترین روش‌های آموزشی؛ همکاری با مؤسسات و مقامات وزارت علوم و آموزش عالی برای تحقیق و ارزشیابی مستمر و تجدیدنظر در برنامه‌ها و کتب درسی، به‌منظور بهبود وضع تدریس زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه‌ها؛ ایجاد روابط علمی با مؤسسات آموزش عالی دیگر کشورها و مجامع علمی بین‌المللی با اطلاع وزارت علوم و آموزش عالی، به‌منظور آگاهی بیشتر از پیشرفت‌های

در ابتدای این نشست دکتر مجید طامه درباره تاریخ زبان ختنی و پیشینه، طبقه‌بندی و ارتباط آن با دیگر زبان‌های ایرانی مطالبی را بیان کرد و پس از آن به شرح آثار باقیمانده از این زبان و آثار ادبی به‌جامانده از آن، از جمله کتاب زمبسته و مفاهیم طرح‌شده در آن پرداخت.

وی در ادامه به سابقه مطالعات درباره اوزان عروضی این کتاب و نظرهای متفاوتی که در این باره طرح شده است اشاره کرد و گفت: به‌طور کلی سه دیدگاه درباره اوزان عروضی در این کتاب وجود دارد. مهم‌ترین نظرهای طرح‌شده در این باره ناظر بر دو وزن کمی و کیفی در این منظومه است. برخی وزن این کتاب را کمی و برخی بر پایه تعداد تکیه‌های هر بیت، یعنی کیفی، و برخی وزن این منظومه را ترکیبی از هر دو گونه پیش‌گفته، یعنی کمی - کیفی می‌دانند.

دکتر طامه در ادامه به سه وزن متفاوت به‌کاررفته در این کتاب اشاره و ویژگی‌های هر کدام از آن‌ها تشریح کرد. سپس دلایلی را ذکر کرد که بر پایه آن‌ها می‌توان وزن این کتاب را صرفاً کمی به شمار آورد.

وی در پایان برای هر کدام از سه وزن اصلی این کتاب چندگونه فرعی را معرفی کرد.

<http://apll.ir/1397/10/24> - هشتمین نشست ماهانه - فرهنگستان - بر

فرهنگستان - بر

حاصل‌شده در امر تعلیم و تحقیق زبان و ادبیات در کشورهای دیگر؛ چاپ و نشر جزوه‌ها و رساله‌ها و نیز انتشار مجله‌ای تخصصی که حاوی آخرین اطلاعات درباره روش‌های تدریس و تحولات علمی در رشته زبان و ادبیات فارسی باشد؛ تشکیل مجالس سخنرانی و بحث‌های علمی و آموزشی فصلی یا سالانه یا فوق‌العاده؛ قدردانی از استادان زبان و ادبیات فارسی که به پیشرفت‌های علمی ارزنده‌ای نائل گردیده‌اند و نیز تقدیر از کسانی که خدمات شایسته‌ای در راه توفیق انجمن انجام داده‌اند.

وی در ادامه سخنان خود افزود: پس از انقلاب اسلامی، هر چند انجمن به جهت عدم امکانات مالی به حال تعلیق درآمد، از فعالیت بازنیستاد و با مجوز وزارت علوم، تحقیقات و فناوری از سال ۱۳۸۴ با نام «انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران» فعالیت خود را از سر گرفت و همه‌ساله یک گردهمایی عمومی - سراسری را در یکی از دانشگاه‌های دولتی برگزار می‌کند که در هر یک متجاوز از ۲۰۰ عضو آموزشی زبان و ادب فارسی شرکت می‌کنند که در نوع خود بزرگ‌ترین رویداد ادبی - فرهنگی در کشور محسوب می‌شود و در طی آن حدود ۱۵۰ مقاله علمی ارائه می‌گردد. تاکنون این گردهمایی سالیانه در دانشگاه‌های اصفهان، مشهد، بنیاد ایران‌شناسی، تبریز، یزد، مازندران، علامه طباطبائی، زنجان، پیام نور، محقق اردبیلی، گیلان، کرمانشاه و شیراز برگزار شده است و سال ۱۳۹۸ نیز در دانشگاه ارومیه بر پا خواهد شد.

در پایان این جلسه دکتر محقق به معرفی کتاب‌هایی که انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران تاکنون منتشر کرده است پرداخت. برخی از این کتاب‌ها عبارت‌اند از: *قره‌العین، همائی‌نامه، جشن‌نامه مدرّس رضوی، طرائف و طرائف یا مضاف و منسوب‌های شهرهای اسلامی و پیرامون، آرام‌نامه، ينبوع الاسرار فی نصائح الابرار، فرهنگ بیست‌هزار مثل و حکمت و اصطلاح، نصاب انگلیسی یا زبان‌آموز سنتی ایران، مثنوی معنوی با حواشی و تعلیقات استاد همائی، رحمت و غضب الهی در مثنوی معنوی، مقدمه‌الادب، دستور زبان فارسی (مقدمه قاموس المعارف)، کلیات دیوان شوریده شیرازی، و ترجمه اسپانیایی شاهنامه.*

<http://apll.ir/1397/12/01> - هشتمین نشست ماهانه - فرهنگستان - بر

فرهنگستان - بر

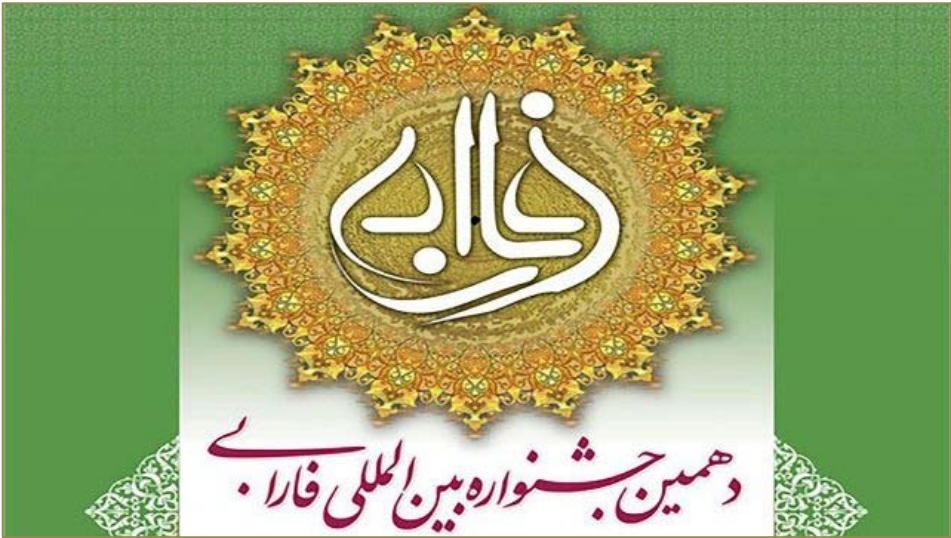
برگزیدگان سی و ششمین دوره جایزه کتاب سال

سه‌شنبه، شانزدهم بهمن ماه ۱۳۹۷، مراسم سی و ششمین دوره جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران و همچنین بیست و ششمین دوره جایزه جهانی کتاب سال، با حضور دکتر حسن روحانی، رئیس‌جمهوری اسلامی ایران، در تالار وحدت برگزار شد.

هشتاد و دومین نشست ماهانه فرهنگستان

دوشنبه، بیست و چهارم دی‌ماه ۱۳۹۷، هشتاد و دومین نشست ماهانه فرهنگستان زبان و ادب فارسی برگزار شد. در این نشست دکتر مجید طامه، عضو هیئت علمی گروه زبان‌ها و گویش‌های ایرانی، در موضوع «اوزان عروضی در کتاب ختنی زمبسته» سخنرانی کرد.

رئیس جمهوری، دکتر سورنا ستاری، معاون علمی و فناوری رئیس جمهور، و دکتر منصور غلامی، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، در سالن اجلاس سران برگزار شد و از برگزیدگان این دوره تقدیر به عمل آمد.

در دهمین دوره این جشنواره تعداد ۵۶۴۹ اثر به دبیرخانه ارسال شده بود که پس از داوری آثار، از شانزده برگزیده داخلی، هفت برگزیده خارجی و سیزده برگزیده در سایر بخش‌ها تقدیر شد.

در این میان دکتر محمدعلی موحد، عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی، به عنوان پیش‌کسوت برگزیده علوم انسانی و اسلامی، و دکتر صفر عبدالله، عضو پیوسته خارجی فرهنگستان زبان و ادب فارسی، به عنوان برگزیده خارجی انتخاب شدند.

برگزیدگان دهمین جشنواره بین‌المللی - ف/ <http://apll.ir/1397/11/07/>

دکتر یدالله نمره درگذشت

شامگاه پنجشنبه، دوم اسفندماه ۱۳۹۷، دکتر یدالله نمره، عضو پیوسته فقید فرهنگستان زبان و ادب فارسی و زبان‌شناس و استاد دانشگاه، در سن ۸۶ سالگی درگذشت.

فرهنگستان زبان و ادب فارسی ضایعه درگذشت دکتر یدالله نمره را به خانواده ایشان و عموم زبان‌پژوهان و علاقه‌مندان به این استاد گران‌قدر تسلیت می‌گوید.

در بخش «کلیات» این دوره از جایزه کتاب سال، کتاب فرهنگ آثار ایرانی اسلامی، تألیف گروه مؤلفان، زیر نظر رضا سیدحسینی، احمد سمیعی (گیلانی) و سید علی آل‌داود، و در حوزه ادبیات، کتاب تأثیر ادبیات فارسی در ادبیات انگلیسی، تألیف حسن جوادی، از مجموعه انتشارات سمت و فرهنگستان زبان و ادب فارسی، جایزه کتاب سال را به خود اختصاص دادند. <http://apll.ir/1397/11/17/> برگزیدگان سی و ششمین دوره - جایزه - کتاب - سا

فرهنگستان زبان و ادب فارسی در نمایشگاه ملی دستاوردهای چهل ساله انقلاب اسلامی

نمایشگاه ملی دستاوردهای چهل ساله انقلاب اسلامی با حضور سازمان‌ها و نهادهای مختلف، از دوازدهم تا بیست و دوم بهمن‌ماه ۱۳۹۷، در محل باغ‌موزه دفاع مقدس برگزار شد.

فرهنگستان زبان و ادب فارسی نیز یکی از شرکت‌کنندگان در این نمایشگاه فرهنگی است و با برپایی غرفه‌ای در این نمایشگاه، مجموعه کتاب‌ها و مجلات منتشرشده خود را به بازدیدکنندگان معرفی کرد.

فرهنگستان زبان و ادب فارسی در این نمایشگاه که به میزبانی بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس برگزار شد، دویست عنوان کتاب و نه عنوان مجله علمی و پژوهشی را به نمایش گذاشت.

فرهنگستان زبان و ادب فارسی - در - <http://apll.ir/1397/11/13/> نمایشگاه

برگزیدگان دهمین جشنواره بین‌المللی فارابی

یکشنبه، هفتم بهمن‌ماه ۱۳۹۷، مراسم اختتامیه دهمین جشنواره بین‌المللی فارابی، با حضور حجت‌الاسلام والمسلمین رستمی، رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، دکتر اسحاق جهانگیری، معاون اول

معرفی کتاب درسی - فارسی برای سال سوم دبستان (۱۳۵۸)

محدثه طاهری^۱

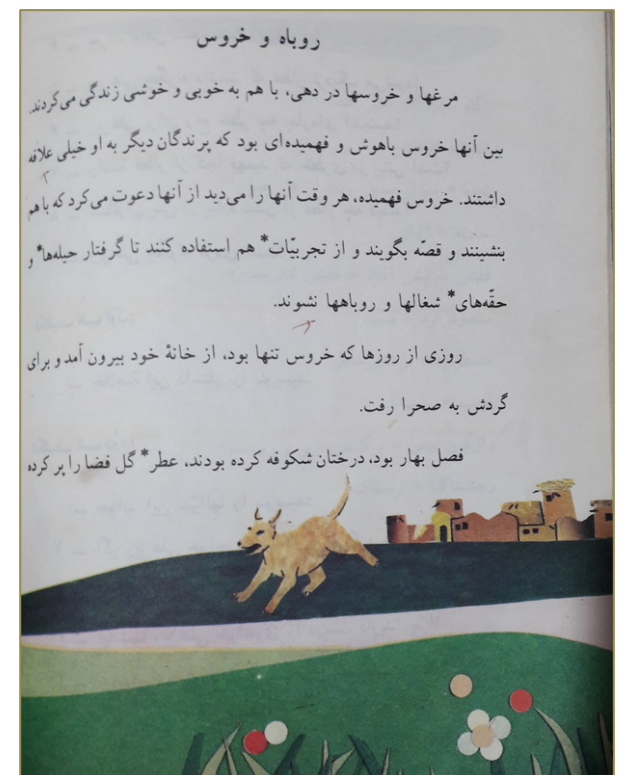

کتاب‌شناسی	
عنوان کتاب	فارسی
موضوع	آموزش مفاهیم ساده ادبی (نظم و نثر)
نام مؤلفان	لیلی ایمن (آهی) با همکاری حسن انوری
نام تصویرگر	کامران افشار مهاجر با همکاری فرح‌دخت سرحدی
سال تألیف	۱۳۵۸
پایه، مقطع، رشته	سوم، دبستان
ناشر و مشخصات چاپ	وزارت آموزش و پرورش، سازمان کتاب‌های درسی ایران، شرکت سهامی خاص طبع و نشر کتاب‌های درسی ایران، چاپ گیل

این کتاب ۳۵ درس دارد و موضوع آن آموزش متون ساده نظم و نثر فارسی به دانش آموزان پایه سوم دبستان است. در پایان هر درس کلمه‌ها و ترکیب‌های تازه، پرسش و تکلیف شب ۲ آمده و در مجموع کتاب ۸ «خود را بیازمایید» دارد. در برخی از دروس نکته‌های دستوری با عنوان به این نکته توجه کنید بیان شده است. دهقان فداکار، داستان پرواز و میازار موری که دانه‌کش است، از جمله درس‌های مهم و ماندگار این کتاب درسی است.

ساختار کتاب

تعداد صفحه	چهار، ۱۸۴ صفحه
متن کتاب	متون ساده زبان فارسی
تمرین	دارد
واژه‌نامه	دارد
نمایه	ندارد
تصویر	دارد
منابع	ندارد

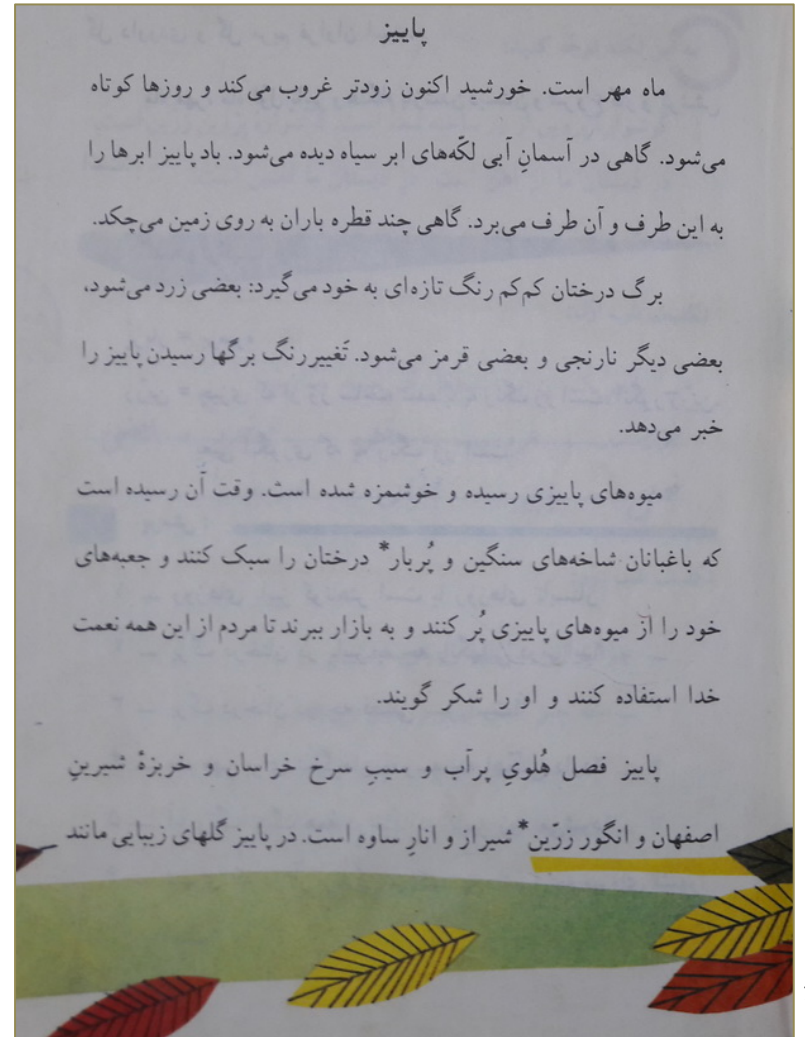
۱ دانشجوی رشته زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه تهران

صفحه ۳۶

ای ایران، ای وطن من
ای ایران، ای خانه پرشکوه من! تو را دوست دارم
خنده کودکان را
فریاد جوانان را
و غریب * مردمان را، همه را دوست دارم
ای خانه پر شکوه من، خاک پاکت را که با خون شهیدان رنگین است
گرامی می‌دارم و لاله‌های سرخ را که بر مزار * شهیدان رویده است هر
صبح و شام * می‌بوم.

صفحه ۹۷

صفحه ۹

پاییز

ماه مهر است. خورشید اکنون زودتر غروب می‌کند و روزها کوتاه می‌شود. گاهی در آسمان آبی لکه‌های ابر سیاه دیده می‌شود. باد پاییز ابرها را به این طرف و آن طرف می‌برد. گاهی چند قطره باران به روی زمین می‌چکد. برگ درختان کم‌کم رنگ تازه‌ای به خود می‌گیرد: بعضی زرد می‌شود، بعضی دیگر نارنجی و بعضی قرمز می‌شود. تغییر رنگ برگها رسیدن پاییز را خبر می‌دهد.

میوه‌های پاییزی رسیده و خوشمزه شده است. وقت آن رسیده است که باغبانان شاخه‌های سنگین و پُربار * درختان را سبک کنند و جعبه‌های خود را از میوه‌های پاییزی پُر کنند و به بازار ببرند تا مردم از این همه نعمت خدا استفاده کنند و او را شکر گویند.

پاییز فصل هُلوی پَرآب و سیبِ سرخ خراسان و خربزه شیرین اصفهان و انگور زَرین * شیراز و انار ساوه است. در پاییز گل‌های زیبایی مانند

فهرست

۱۸. کار و بخشش	۱. بنام خداوند بخشنده مهربان
۱۹. ای ایران، ای وطن من	۲. تابستانی که گذشت
۲۰. نوجوانی از فلسطین	۳. پاییز
۲۱. مال حرام	۴. کیوتر هوشیار
۲۲. مادر	۵. همه‌جا به‌نوبت
۲۳. نامه‌ای از پدر	۶. نماینده کلاس سوم دبستان ابن‌سینا
۲۴. از کجا دانست؟	۷. کتابخانه کلاس
۲۵. سرگذشت یک نامه	۸. درسی که یک چوپان داد
۲۶. درختکاری	۹. دهقان فداکار
۲۷. اصحاب فیل	۱۰. روباه و خروس
۲۸. عید نوروز	۱۱. ابوعلی سینا دانشمند بزرگ ایران
۲۹. رهبر فداکار اسلام	۱۲. کار و کوشش
۳۰. نیکی با پدر و مادر	۱۳. مرا می‌شناسی؟
۳۱. میدان شهدا	۱۴. داستان پرواز (۱)
۳۲. یک تصمیم	۱۵. داستان پرواز (۲)
۳۳. خوش اخلاقی و گذشت	۱۶. برتری چیست؟
۳۴. خواهر مهربان و برادر پشیمان	۱۷. میازار موری که دانه‌کش است
۳۵. تو را سپاس	

روزشمار رویدادهای ادبی دی ۱۳۹۷

فاطمه نیک خواه^۱

مناسبت‌ها	روزهای هفته / هجری شمسی
دفاع از پایان‌نامه «استعاره‌های مفهومی و دستوری در زبان علمی فارسی» - دانشجو: معصومه شیری - استاد راهنما: محمد دبیرمقدم - استاد مشاور: محمدرضا رضوی - فرهنگستان زبان و ادب فارسی http://apll.ir/1397/10/02/2-مف-استعاره‌های-مف	شنبه ۱ دی
شب انس کیشویچ، شاعری از کرواسی، همراه با رونمایی از مجموعه شعر «سپیده که سر زد» - سخنران: انس کیشویچ، دراگو اشتامبوک، ابتهاج نوایی و علی دهباشی - تالار فردوسی خانه اندیشمندان علوم انسانی http://bukharamag.com/1397.09.24263.html	یکشنبه ۲
نخستین دوره آموزشی تربیت مدرس در مرکز آزا دانشگاه اهواز - بنیاد سعدی https://saadifoundation.ir/fa/news/2174/شد-مرکز-آزا-دانشگاه-اهواز-برگزار-شد	دوشنبه ۳
مراسم نکوداشت محمدابراهیم باستانی پاریزی - سخنران: مجید سرسنگی و حمید باستانی پاریزی - باغ‌موزه نگارستان دانشگاه تهران https://ut.ac.ir/fa/news/7098/شد-مراسم-نکوداشت-استاد-محمدابراهیم-باستانی-پاریزی-در-باغ-موزه-نگارستان-دانشگاه-تهران-برگزار-شد	سه‌شنبه ۴
آغاز پانزدهمین دوره کلاس‌های آموزش زبان فارسی و ایران‌شناسی در اتیوپی - سخنران: سید حسن حیدری - بنیاد سعدی https://saadifoundation.ir/fa/news/2167/آغاز-پانزدهمین-دوره-کلاس-های-آموزش-زبان-فارسی-و-ایران‌شناسی-در-اتیوپی	چهارشنبه ۵
نقد و بررسی رمان «غروبدار» نوشته سمیه مکیان - سخنران: امیرعلی نجومیان و یوسف انصاری - مرکز فرهنگی شهر کتاب http://www.bookcity.org/detail/17233/root/meetings	پنجشنبه ۶
فرهنگستان، میزبان دست‌اندرکاران برنامه «صبح‌خیر ایران» - سخنران: مهنوش تهرانی، غلامعلی حداد عادل و فضل‌الله شریعت‌پناه - فرهنگستان زبان و ادبیات فارسی http://apll.ir/1397/05/10/فرهنگستان-میزبان-دست‌اندرکاران-برن	شنبه ۷
چهارصد و شانزدهمین شب از مجموعه شب‌های مجله بخارا با عنوان «شب شیون فومنی» - سخنران: محمد روشن، قدمعلی سرامی، محمد سریر، فرهاد طهماسبی، علیرضا حسن‌زاده، شمس لنگرودی، حامد فومنی و علی دهباشی - تالار فردوسی خانه اندیشمندان علوم انسانی http://bukharamag.com/1397.10.24318.html	یکشنبه ۸
پنجمین گردهمایی مؤسسه‌های فعال در امر آموزش زبان فارسی در جهان - جامعه المصطفی در شهر قم، بنیاد سعدی https://saadifoundation.ir/fa/news/2171/آموزش-زبان-فارسی-بدون-استانداردسازی-ممکن-نیست	دوشنبه ۹
پنجاهمین و آخرین درس‌گفتارهایی درباره سنایی با عنوان «از سنایی چه آموخته‌ایم؟» - سخنران: حسن بلخاری، نجمه دزی و محمدرضا ایروانی - مرکز فرهنگی شهر کتاب http://www.bookcity.org/detail/17223/root/Lectures	سه‌شنبه ۱۰
برگزاری «شب شعر حافظ» در بنگلادش - سخنران: سید محمد مهدی حسینی فائق، اسد چودری و حسن حافظ - بنیاد سعدی https://saadifoundation.ir/fa/news/2169/برگزاری-شب-شعر-حافظ-در-بنگلادش	چهارشنبه ۱۱
هشتمین نشست «مهرمولانا»، با عنوان «صلح از نظرگاه مولانا» - سخنران: هانیه گرائیلی، امیر اکرمی، سیده‌شکوفه اکبرزاده، مهدی سالاری‌نسب و علی تمیزال - تالار قلم سازمان اسناد و کتابخانه ملی http://www.nlai.ir/enterprise-news/-/asset_publisher/5Xxp6q5vfs9r/content/--5891	پنجشنبه ۱۲
دومین نشست علمی «اندیشه‌ورزان ایرانی در جهان عرب» با عنوان «مروری بر ترجمه‌های عربی از شاهنامه فردوسی و رباعیات خیام» - سخنران: محمدرضا موحدی - سالن اندیشه پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی http://www.ihcs.ac.ir/fa/news/17686/گزارش-نشست-مروری-بر-ترجمه-های-عربی-از-شاهنامه-فردوسی-و-رباعیات-خیام	شنبه ۱۳
چهارصد و هفدهمین شب از مجموعه شب‌های مجله بخارا با عنوان «شب رضا نیلی پور» - سخنران: مجید شمس‌الدین، حسن عشایری، علی شمس اردکانی، زهرا سادات قریشی و آزیتا افراشی - تالار فردوسی خانه اندیشمندان علوم انسانی http://bukharamag.com/1397.10.24293.html	یکشنبه ۱۴
بزرگداشت با تحلیل و بررسی آثار جی دی سلینجر - سخنران: امیر پوریا، ابوالفضل حرّی، مصطفی مستور، سارا سالار، نسیم مرعشی و... - مرکز فرهنگی شهر کتاب http://www.bookcity.org/detail/17286/root/meetings	دوشنبه ۱۵

^۱ دانشجوی رشته زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه تهران

مناسبت‌ها	روزهای هفته / هجری شمسی
نخستین نشست از مجموعه درس‌گفتارهایی دربارهٔ عبید زاکانی با عنوان «زمانه و زمینهٔ عبید زاکانی» - سخنران: جواد مجابی، ناصر تکمیل همایون، حجت‌اله صیدی، مهدی فیروزان و علی‌اصغر محمدخانی - مرکز فرهنگی شهر کتاب http://www.bookcity.org/detail/17289/root/Lectures	چهارشنبه ۱۲
هفتادوششمین سالروز تولد ضیاء موحد و رونمایی از مجموعه شعر دوزبانهٔ او با نام «بعد از سکوت» - مرکز فرهنگی شهر کتاب http://www.bookcity.org/detail/17275/root/news	"
رونمایی از کتاب «پیمان‌ه و دانه، شرح همهٔ داستان‌های مثنوی معنوی به نثر روان امروزی» - سخنران: مهدی سیاح‌زاده و علیقلی محمودی بختیاری - باشگاه دانشجویان دانشگاه تهران https://ut.ac.ir/fa/news/7181/شد-رونمایی-تهران-دانه-در-دانشگاه-تهران-رونمایی-شد	پنجشنبه ۱۳
یکصد و سی و هفتمین جلسه دیدار و گفتگوی مجلهٔ بخارا در دیدار و گفت‌وگو با محمدحسین محمدی (نویسنده، منتقد و کارگردان تلویزیون) - خانه گفتمان شهر (وارطان) http://bukharamag.com/1397.10.24386.html	"
نشست علمی «کپی‌رایت [مصوب فرهنگستان: حق نشر] در ایران: مالکیت و استفاده از آثار از دیدگاه‌های مختلف» - سخنران: فریبرز خسروی، محمود حکمت‌نیا، محمدحسن صادقی مقدم و محمود آموزگار - سالن فرهنگ مرکز همایش‌های بین‌المللی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران http://www.nlai.ir/enterprise-news/-/asset_publisher/5Xxp6q5vfs9r/content/--6008	سه‌شنبه ۱۸
دومین نشست از مجموعه درس‌گفتارهایی دربارهٔ عبید زاکانی در تحلیل و بررسی تصویر دین در اخلاق‌الاشرف - سخنران: اسماعیل امینی - مرکز فرهنگی شهر کتاب http://www.bookcity.org/detail/17370/root/Lectures	چهارشنبه ۱۹
افتتاح هفتمین دوره «نسخ خطی و شیوه‌های نگهداری و ترمیم آن» - سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی http://www.icro.ir/index.aspx?fkeyid=&siteid=261&pageid=32269&newsview=721605	پنجشنبه ۲۰
تجلیل از خدمات علمی مهدی محقق - سخنران: مهدی محقق، نوش‌آفرین انصاری، توفیق سبحانی، منوچهر صدوقی سها و علی سلطانی گرد فرامرزی - سالن مرکز همایش‌های سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران http://www.nlai.ir/enterprise-news/-/asset_publisher/5Xxp6q5vfs9r/content/--6049	شنبه ۲۲
هفته باز دیدهای فرهنگی آموزشی فارسی‌آموزان بین‌الملل مؤسسه دهخدا http://icps.ut.ac.ir/news-f/Farhangi97.html	"
گرامیداشت سید جعفر شهیدی - تالار دکتر معین، مؤسسه لغت‌نامه دهخدا http://icps.ut.ac.ir/news-f/Drshahidi97.html	"
نشست ادبیات و محیط‌زیست - سخنران: فریدون عموزاده خلیلی، زهرا پارساپور و هانیه زرگر لاهی - سالن اندیشه پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی http://www.ihcs.ac.ir/fa/news/17667/گزارش-نشست-ادبیات-و-محیط-زیست	یکشنبه ۲۳
شب رومن رولان و محمود اعتمادزاده (م.ا.به آذین) - سخنران: محمد روشن، خسرو باقری، کامران پورصفر، کاوه اعتمادزاده، کوروش تیموری‌فر، طلیعه حسنی، یلدا ابتهاج و علی دهباشی - تالار فردوسی خانهٔ اندیشمندان علوم انسانی http://bukharamag.com/1397.10.24349.html	"
هشتاد و دومین نشست ماهانهٔ فرهنگستان - سخنران: مجید طامه - فرهنگستان زبان و ادبیات فارسی http://apll.ir/1397/10/24/هشتاد-و-دومین-نشست-ماهانه-فرهنگستان-بر	دوشنبه ۲۴
اعلام نتایج هشتمین دورهٔ جایزهٔ دکتر فتح‌الله مجتائی - برگزیدگان همکار فرهنگستان زبان و ادبیات فارسی در این مراسم: مینا حفیظی، نفیسه ایرانی - مرکز فرهنگی شهر کتاب http://www.bookcity.org/detail/17391/root/meetings/	سه‌شنبه ۲۵
سومین نشست از مجموعه درس‌گفتارهایی دربارهٔ عبید زاکانی در «بررسی آثار جدی عبید» - سخنران: بهرام پروین گنابادی - مرکز فرهنگی شهر کتاب http://www.bookcity.org/detail/17406/root/Lectures	چهارشنبه ۲۶
چهل و دومین مراسم تجلیل از مفاخر و شخصیت‌های علمی و فرهنگی آذربایجان، تجلیل از حکیم میرزا علی لعلی - سخنران: رحیم رییس‌نیا، صمد رحمانی و یوسف اعظمی - بنیاد پژوهی شهریار https://www.isna.ir/news/97102614397/تجلیل-از-میرزا-علی-لعلی-در-تبریز	پنجشنبه ۲۷
یکصد و سی و نهمین جلسه دیدار و گفت‌وگوی مجلهٔ بخارا در دیدار و گفت‌وگو با دکتر سعید فیروزآبادی (مترجم، نویسنده و فرهنگ‌نگار) - خانه گفتمان شهر (وارطان) http://bukharamag.com/1397.10.24358.html	"
بزرگداشت بدرالزمان قریب، با عنوان «بانویی میان زبان‌های خاموش» - سخنران: علی‌اشرف صادقی، ژاله آموزگار، منشی‌زاده و زرشناس - سالن مطالعات زنان سازمان اسناد و کتابخانه ملی http://www.nlai.ir/enterprise-news/-/asset_publisher/5Xxp6q5vfs9r/content/--6114	شنبه ۲۹
برگزاری بیست‌ونهمین نشست دوستداران زبان فارسی در دمشق - سخنران: حسن مصری - بنیاد سعدی https://saadifoundation.ir/fa/news/2195/برگزاری-بیست-ونهمین-نشست-دوستداران-زبان-فارسی-در-دمشق	یکشنبه ۳۰

اطلاعیه گروه آموزش زبان و ادبیات فارسی

فرهنگستان زبان ادب فارسی

برگه ثبت نام برای ارتباط مستمر با گروه در
فرهنگستان زبان و ادب فارسی

اطلاعات فردی	اطلاعات شغلی
نام و نام خانوادگی:	میزان تحصیلات:
نام پدر:	رشته تحصیلی:
شماره شناسنامه:	شغل:
تاریخ تولد:	شهر محل خدمت:
محل تولد:	منطقه و واحد خدمت:
شماره تماس:	علاقه:
نشانی:	نشانی پیام‌نگار:

تساوی

خسرو گل سرخی

(۲ بهمن ۱۳۲۲ - ۲۹ بهمن ۱۳۵۲)

معلم پای تخته داد می زد
صورتش از خشم گلگون بود
و دستانش به زیر پوششی از گرد پنهان بود
ولی آخر کلاسی‌ها
لواشک بین خود تقسیم می کردند
وان یکی در گوشه‌ای دیگر جوانان را ورق می زد
برای آنکه بی خود، های و هو می کرد و با آن شور بی پایان
تساوی‌های جبری رانشان می داد
خطی خوانا به روی تخته‌ای کز ظلمتی تاریک
غمگین بود

تساوی را چنین بنوشت
یک با یک برابر هست
از میان جمع شاگردان یکی برخاست
همیشه یک نفر باید به پا خیزد
به آرامی سخن سر داد
تساوی اشتباهی فاحش و محض است
معلم

مات بر جا ماند!

و او پرسید

اگر یک فرد انسان واحد یک بود آیا باز
یک با یک برابر بود؟

سکوت مدهشی بود و سؤالی سخت
معلم خشمگین فریاد زد
آری برابر بود.

و او با پوزخندی گفت

اگر یک فرد انسان واحد یک بود
وانکه زور و زر به دامن داشت بالا بود
وانکه قلبی پاک و دستی فاقد زر داشت
پایین بود ...

... یک اگر با یک برابر بود

نان و مال مفت خواران

از کجا آماده می گردید

یا چه کس دیوار چین‌ها را بنا می کرد؟ ...

... معلم ناله آسا گفت

بچه‌ها در جزوه‌های خویش بنویسید:

یک با یک برابر نیست

برای آگاهی از اخبار گروه آموزش زبان و ادبیات فارسی
به کانال خبرنامه در نشانی زیر پیوندید:

<https://telegram.me/xabarname>

همچنین می‌توانید با ارسال پیامک به شماره ۰۹۹۰۳۵۸۹۹۱۲ پیوند
کانال خبرنامه را دریافت کنید.

تماس با ما:

فرهنگستان زبان و ادب فارسی
گروه آموزش زبان و ادبیات فارسی

ارتباط با خبرنامه: ۴۸ - ۸۸۶۴۲۳۳۹

داخلی ۴۲۶

وبگاه فرهنگستان:

<http://apll.ir>

www.persianacademy.ir